

A RÉTSÁGI ÁLTALÁNOS ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2010

Mottó:

"A szellem és a tehetség az emberben mindig vágyainak és sajátos társadalmi helyzetének terméke. Lehetséges, hogy a neveléstudomány feladata mindössze annyi, hogy az embereket olyan helyzetbe juttassa, amely a tőlük megkívánt képességek és erények megszerzésére kényszeríti."

(Helvetius)

TARTALOMJEGYZÉK

NEVELÉSI PROGRAM

KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
BEVEZETŐ	6
AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	7
I. FEJEZET : A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	8
II. FEJEZET: A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	13
III: FEJEZET: A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	18
IV: FEJEZET: A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK	19
V. FEJEZET: A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	25
VI. FEJEZET: A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI	28
VII. FEJEZET: EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	32
VIII. FEJEZET:KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	37
IX. FEJEZET:A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE	43
X. FEJEZET: A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ- ÉS OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	46
XI. FEJEZET: A NEM SZAKRENDSZERŰ OKTATÁS MEGSZERVEZÉSE	54

HELYI TANTERV

AZ OKTATÁS JOGI HÁTTERERE	59
I. FEJEZET : AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI	62
II. FEJEZET: AZ ALKALMAZOTT TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	68
III. FEJEZET: A BESZÁMOLTATÁS RENDJE ÉS FORMÁI, SÚLYA A TANULÓK FÉLÉVI, ILLETVE ÉV VÉGI ÉRTÉKELÉSÉBEN	66
IV. FEJEZET: A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI	71
V. FEJEZET: AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI	72
VI. FEJEZET AZ ISKOLA BELSŐ ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	73
VII. FEJEZET: A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	82
A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	83
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	85

MELLÉKLETEK:

- 1. SZ. MELLÉKLET:** Tantárgyak rendszere a 2004/2005. tanévtől
a 2014/2015. tanévig
- 2. SZ. MELLÉKLET:** Tantárgyak előírt tananyaga és követelményei
- 3. SZ. MELLÉKLET:** A tanulók fizikai állapotának mérésére szolgáló feladatok
és értékelésük

NEVELÉSI PROGRAM

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Intézményünk elkötelezett a kor követelményeinek megfelelő alapismeretek átadására, az általános műveltséget megalapozó nevelésre és oktatásra, ennek keretében a tanulók felkészítésére az alapfokú iskolai végzettség megszerzésére, illetve a pályaválasztásra és a középiskolai továbbtanulásra, valamint a társadalmi beilleszkedésre.

Korszerű ismeretekre épülő, a problémákra érzékeny, az egészséges életmód fontosságát hangsúlyozó tevékenységi formákat szervezünk, ezáltal az egyén szempontjából eredményes, az iskolai közösségre nézve példamutató, azt erősítő mintákat képviselünk.

Kiszámítható, együttműködő és kulturált viselkedési szabályrendszert ajánlunk és várunk el mindenkitől.

AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Az alapító okirat

Kelte: 2009. szeptember 24.

A közoktatási intézmény

Neve: Általános Iskola

Típusa: intézménytársulás

Jogállása: részben önálló költségvetési szerv

Törzsszáma: 673273

OM szám: 032184

Alapító és fenntartó: Rétság Város Önkormányzata

Alapító és fenntartó címe: 2651 Rétság, Rákóczi út 20

BEVEZETŐ

ISKOLÁNKRÓL

Iskolánk, a Rétsági Általános Iskola Rétság város egyetlen iskolája. Intézményünk őse hosszú ideig egyházi népiskolaként működött, majd kb. 1912 óta állami iskolaként látja el a rétsági és környékbeli gyermekek oktatásának-nevelésének feladatát.

Az iskola több évtizedes története arra kötelez bennünket, hogy nevelő és oktató munkánkban kiemelt figyelmet fordítsunk a lakóhely és a nemzet történetének, hagyományainak megismertetésére, a haza iránti szeretet felébresztésére, a különféle világnézetű emberek együttélésének gyakoroltatására.

Iskolánk fenntartója a Rétság, Bánk és Tolmács települések önkormányzatai által létrehozott intézményfenntartói társulás. A társulás fenntartásában működik az Általános Iskola Tolmácsi Tagintézménye, amely 1-4. évfolyamos tanulók nevelését-oktatását végzi iskolaotthonos formában.

Az intézményfenntartói társulás által kiadott alapító okirat szerint alapfeladatunk a beiskolázási körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyermekek általános műveltségének megalapozása. E feladat megvalósításának érdekében intézményünkben nyolc évfolyamos általános iskola működik.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi, és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért nevelő-oktató munkánk ehhez a helyzethez igazodik: tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek képességeinek fejlesztését is.

2008 szeptember 1-jétől intézményünk a tolmácsi tagiskolával együtt Rétság Általános Iskola Intézményfenntartói Társulásként működik. A tolmácsi tagintézményben 1-4. évfolyamon történik az oktatás 1 összevont osztállyal csoportbontásban az 1-2. és 3-4. évfolyamon, a készségtárgyak esetében pedig együtt. A kisiskolás lét örömei az együttélés során megvalósulnak: közösségalkítás és fejlesztés, felelősségvállalás együtt, egymásért. A kis létszám lehetővé teszi a családi légkör kialakítását, iskolán kívüli programok szervezését a településsel karöltve. A pedagógusok is hatékonyabban tudnak foglalkozni a tanulók minden felmerülő problémáival, szinte személyre szabottan a család mindennapos bevonásával.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldoguló embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk hosszú múltja alatt többször változtak az iskola falai, épületei, de nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni az e falak között felcseperedő polgároknak!

I. FEJEZET

A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

A Rétsági Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő-oktató munkájukban az alább felsorolt **pedagógiai alapelveket** szeretnék érvényre juttatni:

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol **tanulóink jól érezhetik magukat**, és azt, hogy itt minden értük történik.

Ennek keretében:

- a tanuló *személyiségét* tiszteletben tartjuk;
- a gyerekeket *bevonjuk* saját iskolai életük megszervezésébe;
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük;
- diákjaink *alaposan megismerhetik* a velük szemben támasztott *követelményeket*, így tudhatják, mit várunk el tőlük;
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú *segítségére* tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban;
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - szülő és nevelő,
  - nevelő és nevelő között.

2. Iskolánkban a tanulók személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket** kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- A tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók *alapkészségeit* fejleszti –figyelembe véve a bevezető, kezdő, alapozó és fejlesztő szakaszokat-; és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, *továbbépíthető műveltséget* nyújt.
- Iskolánk olyan –az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó- ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók korszerű műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.
- Az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk.
- Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az *egyéni tanulás* helyes módszereit, kialakuljon bennük az önképzés igénye.
- El akarjuk érni, hogy tanulóink körében a *szorgalomnak*, a *tudásnak* és a *munkának* becsülete legyen.
- Törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre.

- Segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót – megelőzni, felismerni a rosszat.

- Az emberi szuverenitás magába foglalja a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét. Ehhez fejlett **kommunikációs képességekre és viselkedés**

kultúrára van szükség. Ez mind a társadalmi beilleszkedésnek, mind az egyéni boldogulásnak alapvető feltétele.

Ehhez hozzátartozik –a magyar nyelv alapjainak elsajátítása után- az **idegen nyelv** megfelelő elsajátítása. Ezen terület feltételeinek, eszközrendszerének javítását csoportbontásokkal, korszerű nyelvkönyvek, multimédiás nyelvoktató programok használatával kell megvalósítani.

- Az általános társadalmi modernizáció, az uniós csatlakozás, az életmód átalakulása

megkívánja a lépéstartást az informatikai forradalommal.

- Példát mutatunk a **másság** elfogadásában és tiszteletében.

Eleget téve a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, esélyegyenlőséget biztosítunk hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű tanulóinknak is.

- Szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

3. Iskolánk - elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén- folyamatosan részt kíván venni **a város életében**.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal;

- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megtudhassanak a szülők, valamint városunk érdeklődő

polgárai;

- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a város óvodájával, közművelődési intéz-

ményével, lakóhelyünk termelő üzemeivel, dolgozóikkal;

- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk –eddigi hagyományaihoz híven- továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók

számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen;

- továbbra is szívesen bekapcsolódunk városunk üzemeinek rendezvényeibe.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka **céljait** az általános *emberi és nemzeti értékek* megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus, erkölcsös, fegyelmezett,

- művelt, kötelességtudó, érdeklődő, nyitott, kreatív, alkotó,

- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,

- képes a problémák érzékelésére és megoldására, gyakorlatias,

- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,

- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),

- van elképzelése a jövőjéről illetően,

- képes tudását továbbfejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,

- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
  - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
  - a természet, a környezet értékeit,
  - más népek értékeit, hagyományait,
  - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint *viselkedik* az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett, egészségesen él, szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Pedagógiai munkánk alapvető **feladata**, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos *alábbi* értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és a növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kultúrált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, a nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. Kultúrált magatartás és kommunikáció a közösségben. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő *tanórai és tanórán kívüli* nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

1. *Közvetlen* (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. *Közvetett* (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek (Főleg 1-4. o.)	- Követelés - Gyakoroltatás - Segítségadás - Ellenőrzés - Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása - Hagyományok kialakítása - Követelés - Ellenőrzés - Ösztönzés
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése (Főleg 5-8. o.)	- Elbeszélés - Tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása - A nevelő személyes példamutatása	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása) (Főleg 7-8. o.)	- Magyarázat, beszélgetés - A tanulók önálló elemző munkája	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - Vita

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a kilencven százaléka a nyolcadik évfolyam végén:

- **Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége –vagyis több mint ötven százaléka- a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)**

- ***Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a továbbiakban megfeleljen.***
- ***Ismeri a kultúrát viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségekben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.***
- ***Határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően, kitűz maga elé közelebbi, távolabbi célokat.***

II. FEJEZET

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

"Nem lehet valakit valamire megtanítani, csak hozzásegíteni ahhoz, hogy a tudását maga szerezzze meg."

Galilei

Az iskolai pedagógiai munka középpontjában a tanulók személyiségének fejlesztése, fejlődése áll, figyelembe véve, hogy az oktatás, a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Az iskolának a személyiségformálásban betöltendő feladatköre az utóbbi évtizedben alapvető változáson ment át.

A család hagyományos nevelői funkciói arányaiban és minőségükben megváltoztak. A szülőmodellek szerepének gyengülése a személyiségalakulás szempontjából kedvezőtlen hiányokat teremtett. A szülők megváltozott életmódja, a keresőfoglalkozás kényszere következtében a család és az iskola kapcsolata meglazult.

A gyermeket olyan külső hatások, életminták, tömegkommunikációs közvetítések, kortárs csoport befolyása éri, amelyek a tárgyi értékeket vagy ennek igényét helyezik előtérbe a humanisztikus értékekkel szemben.

E gondok ismeretében személyiségfejlesztő feladatainkat öt fő csoportba foglalhatjuk:

- I. Az értelem kiművelése
- II. Segítő életmódra nevelés
- III. Egészséges és kultúrált életmódra nevelés
- IV. Szakmai képzés alapozása
- V. Nemzeti és állampolgári nevelés

I. Az értelem kiművelése

A. A tanulók értelmi nevelése

1. Énkép, önismeret

A személyiség fejlődését azzal segíthetjük elő, ha önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet szervezünk a tanulók számára. Énképük és önismeretük gazdagodásához ezért olyan tanulási környezetet célszerű biztosítanunk, amely fokozza az őket körülvevő személyek és dolgok egyre tágabb körei iránti érzékenységet, illetve kialakítja bennük az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyságot. A nevelés és oktatás pedagógiai szervezését a *tanuló ember szempontjából* közelítsük meg, és törekedjünk a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálására.

2. A megismerési vágy fejlesztése

Az iskolai nevelés alapvető érdeke a kíváncsiság öröklött motívumaiban rejlő energiaforrások kihasználása, hiszen ez az eredményes nevelés kiinduló feltétele. A kíváncsiság leépülésének megakadályozása a személyiségfejlesztés egyik alapvető feladatákként fogalmazható meg. Fontos: az iskolai élet információi és élményei minél változatosabbak legyenek; ingergazdag közeg létrehozása, fenntartása; ne hagyjuk a gyereket unatkozni; keltsük fel érdeklődését, aktiváljuk kíváncsiságát. A nevelő személyes példamutatása is fontos a megismerési vágy fejlesztésében.

3. A felfedezési vágy fejlesztése

A felfedezési vágy öröklött motívumai csak úgy mozgósíthatók, ha a tanuló próbálkozásra, megfigyelésre készítő feladatot kap. Célravezető az egyes tantárgyak éves anyagából kiválasztani a felfedeztető tanításra alkalmas néhány témát. Ezzel akkor érjük el célunkat, ha a tanulók számára a problémamegoldó tevékenység intenzív élményt nyújtó folyamat lesz.

4. A játék szerepe és az alkotásvágy fejlesztése

Ez kettős feladat: az öröklött motívumok rendszeres gyakorlásának lehetővé tétele, valamint újabb és újabb fejlesztő hatású tevékenységek megismertetése, megszerettetése. Célszerű minden tantárgy anyagában feltárni azokat a témákat, amelyek játékos módszerekkel feldolgozhatók.

B. A tanulók akaratí nevelése

A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása, a teljesítményvágy motívumainak elsajátítása a személyiségfejlesztés fontos feltétele és eszköze.

1. Tanulási sikervágy és kudarcfélelem

A sikervágy szándékos nevelési feladattá emelendő. Ismernünk kell tanulóink sikervágyának fejlettségét, és ilyen élményeket ígérő feladatokat kell választanunk. Minimalizálnunk kell a tanulók kudarcait. Egyértelmű nevelési feladat, hogy felismerjük a szorongást, és adjunk olyan feladatokat a tanulóknak, melyek félelmeiket feloldják.

2. Tanulási elismerésvágy

Ha a szociális közeg közömbös, az elismerésvágy elsorvadhat, az indokolatlan dicséret viszont alaptalan önbizalmat alakíthat ki. A nevelés fontos feladata a kettő optimalizálása.

3. A kötődés, mint tanulási motívum

A kötődés lényege az az érzés, az a tudat, hogy szükség esetén a kötődő személy a védelmemre kel, kiségit a bajból, átsegít a nehézségeken, egyszóval lehet rá számítani.

4. Tanulási kötelességtudat

A tanulói kötelességtudat kialakulásának, fenntartásának segítségével kapcsolatban az iskola, a pedagógus feladata mindenekelőtt az, hogy olyan házi feladatokat tűzzön ki, amelyek reálisan elvégezhetők, és ezek teljesítését rendszeresen ellenőrizze, értékelje.

5. Tanulási igényszint

Ez szubjektív mérték. Ugyanaz a teljesítmény az egyik diáknak siker, míg a másiknak kudarc. Célunk legyen az optimális igényszint kialakítása.

6. Tanulási ambíció

Az érvényesülésre vonatkozó sikervágy fejlődése megnöveli a tanulás eredményességét, és a személyiség fejlődésének is fontos összetevője.

II. A segítő életmódra nevelés

E terület fő feladata a szociális értékrend megismertetése, s a szociális képességrendszer fejlesztése, a pozitív értékrend elfogadtatása.

A. A tanulók erkölcsi nevelése

Feladatunk az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

B. A tanulók közösségi nevelése

Ismertessük meg a tanulókkal az emberi együttélés szabályait. Tudatosítsuk a társas kapcsolatok fontosságát, alakítsuk együttműködési készségüket. Segítsünk a kultúrált magatartás és kommunikáció elsajátításában.

C. A tanulók érzelmi nevelése

Fontos az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

III. Az egészséges és kultúrált életmódra nevelés

A tanulók testi és lelki egészsége

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, fiatalok egészségi állapotát javítják.

Az egészséges életmód a szervezet, a pszichikum szükségleteinek optimális kielégítését szolgálja. A kultúrált életmód a személyes szükségletek, vágyak igényes, színvonalas kielégítése. A személyiségfejlesztés feladata a két életmód eredményességének és igényességének növelése, a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti

igény felkeltése, egészséges, edzett személyiség kialakítása.

IV: Szakmai képzés alapozása

A. A tanulók munkára nevelése

Az iskolának –a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest- átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve ön- és pályaismereteiket. Tudatosítsuk az emberek által végzett munka fontosságát. Feladatunk a tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

B. Pályaorientáció

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek, a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek a megismerése; a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása. Tudatosítanunk kell a tanulóknak azt is, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. Ezért a pályaorientáció területén a kulcskompetenciák közül figyelmet igényel a rugalmasság és a kreativitás, az együttműködés, a problémák megoldásának és a bizonytalanság kezelésének a képessége.

C. Tehetség gondozás, hátránykompenzálás

Figyelembe kell vennünk a tanulók közötti fejlettségbeli, fejlődési, adottságbeli, érdeklődési, tanulási stílusbeli különbségeket. Olyan szervezeti és módszerbeli megoldásokat alkalmazzunk, amelyek elősegítik a társadalmi beilleszkedést, az egyszerűbb szakmák elsajátításához szükséges általános felkészültséget.

V. Nemzeti és állampolgári nevelés

A. Hon- és népismeret

Feladat: a szülőhely és a haza múltjának, jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a *nemzeti kultúra* megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

B. Európai azonosságtudat- egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásáról, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Célunk, hogy tanulóink *magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká*, tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel, meg tudják találni helyüket az európai nyitott társadalmakban.

Nem kevésbé fontos az sem, hogy a tanulók megismerjék az *egyetemes emberi civilizáció* legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt.

C. A tanulók állampolgári nevelése

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaiilag megtervezett fejlesztése. A szociális kompetenciák fejlesztésében kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos területek erősítése. A társadalmi kompetenciák fejlesztésének fontos részét képezik a gazdasággal, az öntudatos fogyasztói magatartással, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek.

A társadalmi-állampolgári kompetenciák körét is meg kell határoznunk, ezzel kapcsolatban fő feladatunk az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése, a társadalmi jelenségek és problémák iránti érdeklődés felkeltése, a tanulók igényeinek alakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

III. FEJEZET

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösség egyéni arculatának, hagyományai kialakításának feltétele a rendszeres közösségi tevékenység.

A tanulók személyiségfejlesztésére irányuló nevelő-oktató munka a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladatok:

a.) Iskolai közösségek megszervezése, irányítása

- Tanórai, tanórán kívüli tevékenységekhez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása (az életkori sajátosságok figyelembe vételével), ezek tudatos, tervszerű fejlesztése.
- A tanulók önismeretének fejlesztésével el kell érniük, hogy a tanulók önmagukat értékelni és irányítani képes személyiséggé váljanak.

b.) A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

- A közösségek tevékenységének tudatos szervezése és működtetése.
- Ezekben a közösségekben gyűjtsenek tapasztalatokat a közösségi magatartás és viselkedési formák elsajátításához.

c.) Az önkormányzás képességének kialakítása

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

d.) A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

IV. FEJEZET

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamatban kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

Az iskola alapfeladata A TANULÁS.

A tanulás nem más, mint ismeretek szerzése, azok ismétlése, gyakorlása és alkalmazása. Valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlesztése. A tanulási kudarcok elkerülése érdekében az adott tantárgyak tanulási technikáit, s a tanuló személyiségéhez illeszkedő modelleket adni.

Feladatunk, hogy mindez a tanulmányi munka során valósuljon meg.

<u>Előkészítés</u>	<u>Megvalósítás</u>	<u>Ellenőrzés-értékelés</u>
Célmeghatározás	Motivál	Diagnosztizál
Helyzetelemzés	Aktivál	Elemesz
Feladattervezés	Differenciál	Értékel, minősít Módosítás, új célok

E feladatok megvalósítását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák is segítik:

Az első négy évfolyamon:

- Valóság bemutatása
- Érzékszerveken keresztül tapasztalathoz juttatni (Mit lát? Mit hall? Mit tapint?)
- Cselekedtetni, munkáltatni, gondolkodtatni
- Beszéltetni, részvételét biztosítani a kommunikációban
- Emlékeztet, képzeletét is igénybe venni.

Az 5-8. évfolyamon:

Az első négy évfolyam alapjaira építve juttassuk el az elvont gondolkodás, az önálló véleményformálás szintjére.

- Az idegen nyelv tanítása bontott csoportokban, a matematika oktatása 7-8. évfolyamon nívócsoportokban történik, az átjárhatóság biztosítása mellett. A csoportokba kerülés feltételeit, a csoportok összetételét a matematika-munkaközösség tagjai határozzák meg évenként a tanévnyitó értekezleten.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó, speciális felzárkóztató vagy tehetséggondozó foglalkozások:
  - * gyógytestnevelés (szakszolgálaton keresztül)
  - * logopédia (szakszolgálaton keresztül)
  - * gyógypedagógia foglalkozás

- * korrepetálások
- * szakkörök
- * művészeti csoportok (művészeti és zeneiskolán keresztül)
- * egyéni fejlesztés

A tanórákon is egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni az információs és kommunikációs technológia (IKT) használatára, hiszen ez megfelel a jelenlegi gazdasági fejlődési tendenciáknak, és egyre inkább a későbbi munkavállalás alapvető feltételévé válik. Az IKT technológia, az e-tanulás alkalmazása csökkenti a társadalmi egyenlőtlenségeket, fejleszti a gyermekek kritikai gondolkodását, nagyobb a motiváció, a tanulás hatékonysága.

Az alapkészségek –matematikai, anyanyelvi, idegen nyelvi, kommunikációs készségek- fejlesztésében, az ismeretek jobb elsajátításában alkalmazni kell ezt a technológiát már tanórákon is.

- Az alsó tagozatos játékos fejlesztő-oktató programok a tanulmányi munka megvalósítási szakaszában nyújthatják a legnagyobb segítséget. A számítógépes programok használata növeli a motivációt, igénybe veszi a gyermekek emlékezetét, képzeletét, igazodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz játékos formában biztosítja az ismeretszerzést, az ismeretek elmélyítését. A technológia megkönnyíti a differenciálást, az értékelést is. Az e-tanulás a gyermekek számára nem kényszer, hanem élvezetes játék, melyben mindannyian sikerélményekhez juthatnak.
- A felső tagozatos gyermekek számára az e-tanulás lehetőséget nyújt arra, hogy a tanulók a szaktárgyi, pl. fizikai, kémiai, földrajzi oktatóprogramok használata során olyan ismereteket szerezzenek, amelyekhez sem tapasztalatszerzés, sem tanórai kísérletek során nem juthatnak hozzá. A virtuális könyvtárak, az enciklopédiák, lexikonok, irodalmi és zenei gyűjtemények használata növeli a tanulói aktivitást, változatossá teszi a tanórákat. A technológia alkalmazása így nemcsak az alapkészségek fejlesztésének, hanem az ismeretszerzésnek is fontos eszközévé válik.

2. Az iskolában a nevelési-oktatói célok megvalósítást tanítási órán kívüli tevékenységek is segítik.

a. *Hagyományőrző tevékenységek*

Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk, vagy részt veszünk a városi rendezvényeken a következő alkalmakkor:

Nemzeti ünnepeken: Március 15.
Október 6.: Koszorúzás a Kopjafánál
Október 23.
(Éves munkaterv programja szerint, összehangolva a városi programokkal)

Helyi, városi ünnepeken: Május 1.: Majális
Május utolsó vasárnapján: Gyermeknap

Iskolai ünnepeken: Tanévnyitó
Mikulás-ünnepek (osztálykeretben)
Karácsony
Farsang (alsó és felső tagozatban)
Április 11.: A Költészet Napja
(alsó tagozatos szavalóverseny)
Madarak-fák Napja
Tanévzáró, ballagás

b. **Diákönkormányzat**

A tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a diákönkormányzati képviselők közül álló vezetőség irányítja az iskola vezetője által megbízott nevelő segítségével.

c. **Napközi otthon, tanulószoba**

A közoktatási törvény előírásainak megfelelően –ha a szülők igénylik- a tanítási napokon a délutáni időszakban napközis és tanulószobai foglalkozásokat szervezünk.

A napközis és tanulószobai foglalkozások legfontosabb feladata a tanórán megszerzett ismeretek elmélyítése, a megtanultak gyakoroltatása.

Az IKT-technológia alkalmazásával az ezeken a foglalkozásokon végzett munka is hatékonyabbá tehető. Lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók –akár személyre szabott- foglalkoztatásával hátrányait ledolgozassák, hiányosságait pótolhassák. Ennek feltétele a nevelők közötti folyamatos információcsere.

d. **Diákétkeztetés**

Az iskola szolgáltatást igénylő tanulói számára biztosított a teljes napközis, illetve a menzai ellátás. A fenntartó által megállapított térítési díjakat az önkormányzat pénztárában a kijelölt napokon kell befizetni.

e. **Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások**

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

A tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról –a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére korrepetálásokat, a 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére felvételi előkészítő foglalkozásokat szervezünk.

A felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokon nagyobb teret kell adni az IKT-technológiának, az e-tanulásnak.

- Az IKT-technológia használatával a többszörösen hátrányos helyzetű gyermekek jobb eredményeket érnek el, mint más hagyományos módszerekkel. Az e-tanulás lehetővé teszi az egyéni oktatást és értékelést. Fontos szerepet játszik az egyenlőtlenségek ellensúlyozásában, a későbbi továbbtanulás és munkavállalás feltételeinek megteremtésében. Hatékonyan alkalmazható az integrált oktatásban, valamint felzárkóztató foglalkozásokon, korrepetálásokon.
- Az IKT-technológia a tehetséggondozásban, versenyekre való felkészítésben is egyre nagyobb szerepet kap. A technológia segítségével a tanulók képessé válnak az önálló ismeretszerzésre, szélesebb körben jutnak hozzá információkhoz, segédanyagokhoz. Az e-tanulás lehetővé teszi a

tananyag rugalmas változtatását, fejleszti a tantárgyak integrációját.

f. **Iskolai sportkör**

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelés órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli versenyekre.

g. **Szakkörök**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények, és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével- minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is vállalhatja, aki nem az iskola dolgozója.

h. **Versenyek, vetélkedők, bemutatók**

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti, stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők, bemutató órák megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

i. **Kirándulások, túrák**

Az évenkénti igény szerint szervezett kirándulások és túrák elsősorban a földrajzi környezet megismerésére irányuljanak, gazdagítsák, mélyítsék a tananyagot.

A tantervi követelmények teljesítése érdekében fontos az életkori sajátosságokon alapuló fokozatosság.

Az iskola nevelői az osztályok számára évente egy alkalommal kirándulást szervezhetnek. A kirándulásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az anyagi okok miatt nehéz helyzetben lévő tanulókat hátrány nem érheti.

A tanév folyamán évente két alkalommal (a lehetőségek, valamint az időjárás függvényében ősszel ill. tavasszal) túrát szervezünk.

j. **Szabadidős foglalkozások**

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület azzal felkészíteni a tanulókat, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl.: színház-, múzeumlátogatások, táborok, klubdelutánok, táncos rendezvények). A szabadidős rendezvényeken a részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell viselniük.

k. **Iskolai könyvtár**

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon, nyitvatartási időben

látogatható iskolai könyvtár segíti. A mindenkori nyitva tartást az éves munkatervünk tartalmazza. A könyvtár igénybevétele több mint könyvtár:

- Könyvtárhasználat (magyar órák keretében is);
- Könyvtári informatika (alsó tagozatban kötelező óraban).

l. Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl.: sportlétesítmények, számítógépterem, stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett - egyénileg vagy csoportosan használhassák.

m. Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő - és oktató tevékenységétől függetlenül- hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

3. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

- Szoros kapcsolat a helyi óvodával, az illetékes nevelési tanácsadóval és gyermekjóléti szolgálattal
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- A felzárkóztató órák
- A napközi otthoni, tanulószobai foglalkozások
- A felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- A szülők és a családok nevelési gondjainak megoldásához segítségnyújtás, szoros kapcsolat a szülővel

4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- A nem kötelező (választható) tanórán tanulható tárgyak tanulása
- Nívócsoportok, csoportbontások matematikából, idegen nyelvből
- Tehetséggondozó foglalkozások (énekkar)
- Az iskolai sportkör (tömegsport)
- A szakkörök
- A versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, művészeti, stb.)
- A szabadidős foglalkozások (pl.: színház- és múzeumlátogatások)
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- A továbbtanulás segítése (előkészítők indítása)

5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítségét szolgáló tevékenységek

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése

- A napközi otthoni, tanulószobai foglalkozások
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- Kis létszámú első osztályokat indítunk
- Nívócsoportokat indítunk felső tagozatban a tehetséggondozás érdekében.
- Felzárkóztató órákat biztosítunk a rászoruló tanulóknak
- Gyógypedagógus munkája segíti a rászoruló gyerekek rehabilitálását

V. FEJEZET

A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Napjainkban, amikor a szülők és a családok egy része nehezebb helyzetbe kerülnek, így a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbak lesznek, **az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő.**

A megváltozott, felgyorsult élet sok veszélyt rejt magában a tanulókra nézve.

A felnövekvő nemzedék egészséges testi-lelki fejlődésére még jobban oda kell figyelniük. Iskolánkban is egyre több a hátrányos helyzetű tanulók száma, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A gyerekek minden problémája – az éhség, szorongásaik, esetleges kék-zöld foltjaik, agresszivitásuk - itt érzékelhetőek először.

Ezek a problémák éreztetik hatásukat mindennapjainkban, befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedésüket, társaikhoz és a munkához való viszonyukat.

Feladatunk:

- A tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.
- Közre kell működnünk a veszélyeztető okok felderítésében és pedagógiai eszközökkel törekedni kell a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.
- Meg kell ismernünk a tanulók és szüleik problémáit, törekedni kell a gyermeket ért ártalmak kiküszöbölésére.
- Fel kell lépniük a tanuló hiányzása, kirívó magatartása, az erőszakos cselekmények és a káros szenvedélyek ellen.

Az iskolai gyermekvédelem legfőbb célja A PREVENCIÓ, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Iskolánkban a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére **ifjúságvédelmi felelős** működik, akinek alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Ezen belül feladatai közé tartozik:

- Minden tanév első heteiben felméri a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulókat az osztályfőnökök közreműködésével.
Szükség esetén tájékoztatja az iskolavezetést, az egyeztetés alapján intézkedik.
- Az osztályfőnökökkel együttműködve nyilvántartást vezet a veszélyeztetett tanulókról.
- A veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatásokon megismeri a tanulók családi környezetét.

- A tanulók problémájának megoldása érdekében kapcsolatot tart az igazgatóhelyetttel, osztályfőnökökkel, pedagógus kollégáival, a szülői szervezet tagjaival.
- Figyelemmel kíséri a tanulók rendszeres iskolába járását, tanulmányi előrehaladását.
- Kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, és a gyámügyi hatóságokkal.
- Segélyezéssel kapcsolatos ügyeket intéz.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket azokról a lehetőségekről, intézményekről, amelyekhez problémájuk megoldása érdekében fordulhatnak.
- A tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.
- Szükség esetén kapcsolatot tart a körzeti megbízott rendőrrel, a rendőrség ifjúságvédelmi megbízottjával.
- Felvilágosító előadásokat szervez az AIDS-ről és a drogfogyasztás veszélyeiről, azok következményeiről.
- Félévenként nevelőtestületi fórumon beszámol a gyermekvédelmi helyzetről, a problémákról, az intézkedések hatékonyságáról.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- az indulási hátrányok csökkentése;
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- a pályaválasztás segítése;
- személyes egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőknek);
- egészségügyi szűrővizsgálatok;
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése;
- a DADA-program folytatása;
- családi életre történő nevelés;
- a napközi és tanulószobai foglalkozások;
- iskolai étkezési lehetőségek;
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély);
- együttműködés a szülőkkel;
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Iskolánk ifjúságvédelmi programjának megvalósításában szorosan együttműködik:

- elsősorban a családdal;
- a Polgármesteri Hivatallal;
- a Gyermekjóléti Szolgálattal;
- a gyámügyi hatóságokkal;
- a gyermekorvossal;
- a Városi Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- Iskolánk biztosítja a tanulók részére alsó tagozatban a napközi, felső tagozatban a tanulószobai ellátást.
- Diákétkeztetési lehetőség a napköziben, a menzára jelentkezők számára.
- Kezdeményezi az iskola a rászoruló tanulók önkormányzati szociális segélyezését.
- Biztosítjuk a tanulók egészségügyi szűrővizsgálatokon, fogorvosi kezelésen való részvételét.
- Biztosítjuk a könyvtár eszközeinek egyéni vagy csoportos használatát.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a nevelők és a tanulók segítő személyes kapcsolataira.
- Tanácsokkal segítjük a szülőket, a családok életvezetési gondjainak megoldását.
- Segítjük és irányítjuk a tanulók továbbtanulását.
- A tankönyvvásárláshoz segítséget nyújtunk.

VI. FEJEZET

A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Együttműködésünk alapja a Köznevelési Törvényben meghatározott jogok és köteleességek teljesítésén túl az **érdekeltség**, mely összefűzi a családot és az iskolát. A gyereket érő sokféle hatás közül legfontosabb az **indíttatás**, melyet a családtól kap. A család közvetíti azokat az alapvető **értékeket** és **normákat**, amelyek egy-egy kultúrkörön belül érvényesek. Felerősíti a tágabb környezet pozitív, fejlesztően ható tendenciáit és csökkenti a károsító hatásokat.

Cél: Szülő, tanár, diák egyet akar. Magas szintű tárgyi tudást, erkölcsi alapú normákhoz való életmódot, az osztály, az iskola, a család közösségén belül és kívül.
E célért való kölcsönös együttműködésének alapja:

- a bizalom, a közösen vállalt egyéni felelősség;
- az egymás folyamatos és őszinte tájékoztatása;
- egyenjogú partnerhez illő őszinte hangnem és munkastílus.

A szülők közösségének szervezetei:

1. SZK: Ez a szervezet képviseli és érvényesíti a törvényben meghatározott módon a szülők érdekeit.
2. Osztályok szülői közösségei
3. „A Rétsági Általános Iskola Gyermekéiért Alapítvány” működését irányító kuratórium

Kapcsolattartásunk módjai:

A szülőket és tanulókat a Köznevelési Törvény ide vonatkozó előírásairól, az iskola egészségének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról, nevelési mozzanatokról, részfeladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök folyamatosan tájékoztatják a szülői értekezleteken és a szülői közösség választmányi ülésein.

1. Szülői értekezletek

- iskolai szintű (tanévnyitó, tanévzáró)
- évfolyam szintű (pályaválasztási tanácsadás, egészségügyi előadás, idegen nyelv választás)
- osztályszintű (osztály és napközis értekezlet, tanulmányi kirándulás, klubdélután)
- rendkívüli (ballagás)
- ünnepélyes (anyák napja)

Témajavaslatunk az általános iskola szülői értekezleteire:

Évfolyam	Szeptember	Február
1. osztály	Óvodából az iskolába való <i>átmenet</i> , <i>áttérés a játékos tevékenységről a rendszeres foglalkozásokra</i> Iskolai <i>szokásrend, házirend</i> Az 1. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése Tanulmányi munka segítségének módja, mértéke otthon ❖ -Nyílt órák tervezése az ajánlott ill. igényelt tárgyakkól - Tanulmányi kirándulások tervezése - Új dokumentumok, innovatív tevékenységek ismertetése -Iskolaszintű rendezvény (farsangi bál) szervezése
2. osztály	Az osztály belső légköre, együttes tevékenységek szerepe a személyiség alakításában A 2. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A gyermeki önállóság fejlesztése a családban ❖
3. osztály	A gyermek helye a családban, munkamegosztásban Közösségi munkák az osztályban Jutalmazás és büntetés szerepe és jelentősége A 3. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A munka és a pihenés helyes aránya, szabadidő helyes megszervezése Helyes tanulási módszerek ❖
4. osztály	Felelősség, önállóság fejlesztésének lehetőségei Aktivitásra, közösségi tevékenységre nevelés módja, helyzete az osztályban A 4. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A pályaválasztás, pályaorientálás előkészítése, módja az iskolában (szakkörök, versenyek) Felkészítés a felső tagozatra: „5. osztályos leszek!” ❖
5. osztály	Szaktárgyi oktatásra áttérés, szaktárgyi követelmények Az átmenet nehézségeinek kiküszöbölése Új tanulási-tanítási folyamat, módszerek Az 5. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A munkafegyelem, tanulási módok, problémák feltárása A tanuló segítése otthon Munka eredményeinek értékelése az iskolában, a családban ❖

Évfolyam	Szeptember	Február
6. osztály	Egyén és közösség A prepubertás kor problémái (önértékelés, önmegvalósítás, öntevékenység) A 6. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A gyermek képességeinek, érdeklődési körének tudatos fejlesztése Pályaválasztási előzetes ❖
7. osztály	A felelősség és a kötelesség Új tárgyak rendszere A tanuló személyisége, önismereti képességük szintje A 7. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A pályaválasztás előkészítése, továbbtanulási lehetőségek ismertetése Társadalmi igény, lehetőség, egyéni adottság összhangja Fizikai, szellemi munka kapcsolata ❖
8. osztály	Önismeret, önértékelés A pályaválasztási döntés előkészítése Nyílt órák látogathatósága a különböző iskolatípusokban A 8. osztály követelményrendszere	A félévi munka értékelése A 14 éves tanuló kapcsolatrendszere: - kortársakkal; - felnőttekkel. Társadalmi beilleszkedés: a fiatalok helye a munkamegosztásban Tájékoztató a középiskolák elvárásairól ❖

❖-gal jelölt rész minden évfolyamra érvényes!

2. Fogadóórák

A fogadóórák célja a „négy szemközt” beszélgetés a szülővel a tanuló fejlődéséről, problémáinak közös megoldásáról.

Feladata konkrét tanácsok adása a következőkre vonatkozóan:

- az otthoni tanulás;
- a szabadidő helyes eltöltése;
- egészséges életmódra nevelés;
- tehetséggondozás;
- továbbtanulás;
- kettős nevelés elkerülése;
- lelki problémák megoldása.

3. Családlátogatások

A családlátogatások célja a háttérismeretek feltárása (testi, lelki, szellemi, szociális téren).

4. Nyílt órák

A nyílt órák célja, hogy betekintést nyújtson az iskola nevelő-oktató mindennapjaiba. Feladata, hogy ismerje meg a szülő személyesen a tanítási órák lefolyását, korszerű módszereket, érzékelje a tanár-gyermek kapcsolatot, tájékozódjon a gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

5. Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

Az iskolai munkaterv a szülői értekezletek, a fogadóórák és nyílt tanítási napok időpontját évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

VII. FEJEZET

EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az **egészség** nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. A WHO által megfogalmazott meghatározás helyes kiindulópont, de mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel adja a legnagyobb esélyt: ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik), ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud, ha individuális önállóságát megőrzi, és végül, ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és társadalmi lehetőségei között.

Az **egészségfejlesztés** az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen.

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többrétegű, komplex kommunikáció. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott nevelési-oktatási terv, másrészt ezzel összefüggésben "az iskolai mindennapok hozadéka", amelyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonyok minősége egyaránt tükröződik. Az iskola más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére. Mindezeket figyelembe véve tehát, **az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.**

Az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen. Ennek érdekében:

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a nevelőtestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
  - Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
  - Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezzel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, lelki egészségfejlesztést és tanácsadást biztosító programoknak.

- Olyan nevelési-oktatási gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a tanulók és pedagógusok jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését; együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék: a közösség hogyan járulhat hozzá, vagy éppen hogyan hátráltathatja az egészség fejlesztését és a tanulást.

Célunk középtávon az, hogy intézményünk megfeleljen az egészségfejlesztő iskola itt felsorolt ismérveinek.

Az egészségnevelés-egészségfejlesztés iskolai területei:

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy **a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek** egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódjanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni. Ezek közé tartoznak:

1. Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete.
2. Az egészséges testtartás, a mozgás fontossága.
3. Az értékek ismerete.
4. Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe.
5. A betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat.
6. A barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben.
7. A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete.
8. A tanulás és a tanulás technikái.
9. Az idővel való gazdálkodás szerepe.
10. A rizikóvállalás és határai.
11. A szenvedélybetegségek elkerülése.
12. A tanulási környezet alakítása.
13. A természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Az egészségnevelés konkrét rövidtávú céljai:

- Az egészséges személyiségfejlődés elősegítése.
- Az egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek közvetítése.
- A mindennapi testmozgás igényének kialakítása, lehetőségének biztosítása.
- A dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer-használat megelőzése, ennek érdekében a már megkezdett prevenció program folytatása.
- A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a személyes higiénia, valamint a szexuális fejlődés kérdéskörével, ismereteivel.

- Egészségfejlesztő team létrehozása.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek, tevékenységformák:

Iskolán belül:

- A mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
  - testnevelés órákon,
  - játékos, egészségfejlesztő testmozgás keretében az 1-4. évfolyamon,
  - az iskolai sportkör foglalkozásain,
  - úszásoktatáson, sítáborban, lovagoltatáskor, stb.
- A tanulók fizikai teljesítményének mérése: évente kétszer (ősszel és tavasszal) történik a helyi tantervben rögzített teszt alapján.
- Osztályfőnöki órák – a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan- egészségnevelési témában:
  - Az egészséges táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe.
  - Szenvedélybetegségekkel való foglalkozás.
  - Szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, AIDS-prevenció.
  - A testi higiénia.
  - Tanulási szokások, a tanulás technikái, napi munkarend, időbeosztás.
  - A tanulási környezet alakítása.
  - Az iskolán belüli bántalmazás megelőzése.
- Szaktárgyi órák:
  - Az egészséges táplálkozás témái, pl.: egészséges, tartósítószer-mentes élelmiszerek, élelmiszertárolási, főzési technikák, korszerű konyhatechnikai eszközök, stb.
  - A személyes biztonság, a rizikóvállalás kérdései, pl.: a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai.
  - A környezeti ártalmak, pl.: zaj, víz- és levegőszennyezés egészségkárosító hatásai, szennyvíz- és hulladékkezelés.
- Délutáni, szabadidős foglalkozások:
  - Játékos napközis foglalkozások. Szülői beleegyezéssel és anyagi hozzájárulással úszásoktatás, lovagoltatás.
  - Szakkörök: csecsemőápolási, elsősegélynyújtó ismeretek, "főzőcske", stb.
  - Túranapok, kirándulások.
- Egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatok szervezése, lebonyolítása.
- Szülői értekezletek, szülők csoportjainak szervezett tájékoztatók előadások.
- Közegészségügyi előírásoknak, iskolai helyiségekre vonatkozó előírásoknak való megfelelés (pl.: közétkeztetés körülményei, baleset-megelőzés, munkavédelem; öltözők, WC-k, mosdók állapota, megvilágítás, szellőztetés, stb.)

Iskolán kívül:

- Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz.
- Pályázatok figyelése, az egészségnevelés céljait is szolgáló pályázatok készítése.

A segítő kapcsolatok szinterei és kapcsolódási pontok

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Célszerű az alábbi szereplők bevonásával az egészségfejlesztő csoport létrehozása:

- Intézményvezető, vagy megbízottja.
- Az egészségnevelő (az egészségtan modul oktatásához célirányos továbbképzésben részt vett pedagógus).
- Az iskolai drogügyi koordinátor.
- Az iskolaorvos, a védőnők, a fogorvos.
- A testnevelők, a gyógytestnevelő.
- A DÖK munkáját segítő pedagógus.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

A segítő kapcsolatok **intézményen belüli lehetőségét** az egészségfejlesztő csoport és a diákok együttműködése jelenti.

A **külső kapcsolatok** lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására.

Ennek szinterei és kapcsolódási pontok:

➤ Szülők, család

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait.

➤ Szülői munkaközösség

Az iskolai egészségfejlesztő program végrehajtásába be kell vonni a szülői szervezetet, szükséges megnyerni támogatásukat. Ez a "szövetség" garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

➤ Iskolaorvos, fogorvos, védőnők

A törvényileg előírt kötelező feladataikon túl segítséget nyújthatnak osztályfőnöki, szaktárgyi órák megtartásában az egészségnevelés témaköreiben, pl.: az egészséges táplálkozással, káros szenvedélyek elleni prevencióval, szexuális felvilágosítással kapcsolatos témákban. Részt vesznek tanulóink csecsemőgondozási, elsősegélynyújtó versenyekre való felkészítésében.

➤ Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó segítő főfoglalkozású szakemberek.

➤ Más egészségügyi intézmények, szervezetek

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak, egészségügyi intézmények segítségét várjuk. A közegészségügyi, járványügyi előírásoknak való megfelelésben nagy szerepe van az ÁNTSZ szervezetével való együttműködésnek.

➤ *Rendvédelmi szervek*

A rendőrkapitányság ifjúságvédelemmel foglalkozó munkatársai a bűnmegelőzési, prevenciós programok végrehajtásában segítik intézményünk munkáját. Részt vesznek a rendőrkapitányság kijelölt munkatársai a közlekedési versenyekre való felkészítésben, versenyek lebonyolításában is.

VIII. FEJEZET

KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

1. Helyzetelemzés, helyzetkép

- **Az iskola**

→ *Az iskola helye és épülete:*

Iskolánk több évtizede épült. Jelenleg két épületkomplexumban működik, mindkét épület a főúthoz közel fekszik.

Az épületek tehát adottak, de mindig van teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen az iskolai élet. Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit.

→ *Az iskola működése környezeti nevelési szempontból:*

Iskolánk nevelőtestülete tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon már foglalkozik környezeti nevelési kérdésekkel.

A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre.

- **A környezeti nevelés szinterei iskolánkban**

→ *Tanórán:*

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat, ebben kiemelt helyet kapnak azok a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint csak így lehet okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Az egyszerű víz-, talaj- és levegővizsgálati módszereket bemutatjuk tanulóinknak (elsősorban természetismeret-, kémia- és technika-órákon). Ezek elemzését, következtetések megfogalmazását, a tapasztalatok hatásainak értékelését is fontosnak tartjuk.

→ *Tanórán kívüli programokon:*

A tanulók olyan versenyeken indulnak, ahol a környezetvédelem, a természetvédelem fontos téma, ahol tovább mélyíthetik elméleti tudásukat (természettudományos szaktárgyi versenyek).

A túranapokon, osztálykirándulásokon a természet megismerésére, szeretetére, védelmére neveljük gyermekeinket.

Különböző akciókban veszünk részt:

Különböző gyűjtési akciókat szervezünk (hulladék-, papírgyűjtés).

Megemlékezünk a Föld Napjáról.

Részt veszünk környezetvédelmi programokban (pl.: savas eső-program, parlagfű-irtás, stb.).

2. Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

- **Nem anyagi erőforrások**

→ *Iskolán belüli együttműködés:*

Tanárok: Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy a környezeti nevelés ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A közös munka koordinálása, áttekintése igazgatóhelyettesi feladat.

Diákok: Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van a diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

Tanárok és diákok: A diákok környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli tevékenységek áttekintése igazgatóhelyettesi feladat.

Tanárok és szülők: Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes programok: osztálykirándulások, túrák, múzeumlátogatások anyagi fedezetét –lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak: Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentjük a papírfelhasználást (pl.: féloldalas papírlapok használata, kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, digitális információáramlás), folyamatosan gyűjtsük a hulladékpapírt. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. Ezek felkutatása az iskolatitkár feladata.

→ *Iskolán kívüli együttműködés:*

Fenntartó: Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül- a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval

való egyeztetés során a lehető leghatékonyabb helyzet megteremtését elérje.
Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények: A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, állatkertek botanikus kertek, nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat tanórákon készítjük elő. Célunk, hogy iskolai tanulmányai során minden tanulónk legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt vegyen.

Hivatalos szervek: A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javasataikra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

- **Anyagi erőforrások**

→ *Saját erőforrások:*

Költségvetés: A környezeti nevelési munkához szükséges kisebb eszköz- és szakkönyvvásárlás, a témához kapcsolódó versenyek lebonyolítása, jutalmazása fedezetét a költségvetésben biztosítani kell. Az iskolai költségvetésből –lehetőség szerint- minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

Alapítvány: Az iskolai alapítvány –rászorultsági alapon, kérelemre- támogatja a tanulók szabadidős programokban, táborokban való részvételét, hozzájárulást adhat kirándulások szervezéséhez, lehetőség van arra is, hogy az eszközvásárlásokhoz is segítséget nyújtson.

→ *Külső erőforrás:*

Pályázatok: A pályázat-megjelenések figyelése igazgatóhelyettesi feladat. Az igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében a kiírás szerint megjelölt területen lehet felhasználni.

3. Alapelvek, jövőkép, célok

- **Alapelvek, jövőkép**

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kell kiemelten kezelnünk, fogalmukat, tartalmukat, megnyilvánulási módjaikat körüljárunk, megvilágítanunk:

- A fenntartható fejlődés.
- A kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések.
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései.
- Alapvető emberi szükségletek.
- Emberi jogok, demokrácia.
- Elővigyázatosság.

→ Biológiai és társadalmi sokféleség.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a természetes és mesterséges környezet értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét;
- a rendszerszemléletet;
- tudatosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges *készségek kialakítása, fejlesztése a tanulóknál:*

- Alternatív, problémamegoldó gondolkodás.
- Ökológiai szemlélet, gondolkodásmód.
- Szintetizálás és analízis.
- Problémaérzékenység, integrált megközelítés.
- Kreativitás.
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód.
- Vitakészség, kritikus véleményalkotás.
- Kommunikáció, médiahasználat.
- Konfliktuskezelés és megoldás.
- Állampolgári részvétel és cselekvés.
- Értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területen is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A tanulók számára olyan oktatást kell az iskolának biztosítani, amelyben hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Ennek érdekében nagyon fontos a természettudományos tárgyak összhangjának megteremtése, a kör kibővítése a humán területekre is. A tanórákon és tanórán kívüli programokon meg kell tanítani diákjainkat arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet védő, óvó felnőttekké.

• **Konkrét rövidtávú célok:**

- *Új tervek:*
  - A tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához.
  - Tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelési módszerek bemutatása.
- *Hagyományok ápolása:*

- Drog-prevenációs program folytatása.
- Környezetvédelmi programok folytatása: savas eső-program, parlagfűirtás, stb.
- Osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.
- Osztálykirándulások, túrák megszervezése, előkészítése, lebonyolítása a környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével.

→ **Szaktárgyi célok:**

- A szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl.: ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei).
- A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti és épített környezetre, az emberre).
- Interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok).
- Természettudományos versenyekre való felkészítés.
- Multimédiás módszerek, számítógép alkalmazása a szakórákon.

- **Tanulásszervezési és tartalmi keretek**

Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról. Lehetőségeink:

- Terepi munka során: tanulmányi kirándulások, túrák, lovagoltatás.
- Kézműves foglalkozások: egy-egy ünnephez kötött készülődés során, napközis foglalkozásokon, stb.
- Akciók, projektek: pályázatok, savas eső, parlagfű, vízvizsgálat.
- Látogatások: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park, valamint szeméttelép, szennyvíztisztító, stb.
- Versenyek
- Szakkörök

- **Módszerek**

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan tanárképzést szervezünk, melyen bemutatjuk az interaktív lehetőségeket. Fontos, hogy ezeket mindenki saját maga is kipróbálja, mielőtt tanulókkal alkalmazza, a foglalkozások, módszerek így válnak hitelessé. Néhány, a munkánk során alkalmazott módszercsoport:

- Kooperatív (együttműködő) tanulási technikák.
- Játékok.
- Modellezés.
- Terepgyakorlati módszerek.
- Kreatív tevékenység.
- Közösségépítés.
- Művészi kifejezés.

- **Taneszközök**

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni. Ki kell alakítani, és folyamatosan bővíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és más programok számára megfelelő audiovizuális ill. multimédiás eszközök álljanak a tanárok és tanulók rendelkezésére.

- **Kommunikáció**

A környezeti nevelésben –jellegénél, összetettségénél fogva nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy a tanulók a hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, végzett munkájukról számot kell adniuk szóban és írásban egyaránt – e képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

→ Iskolán belüli kommunikáció formái:

- Kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel.
- Házi dolgozat készítése.
- Poszterek, faliújságon közölt információk készítése.
- Iskolarádió felhasználása híradásra.

→ Iskolán kívüli kommunikáció formái:

- Napilapok környezetvédelmi cikkeinek, tudományos cikkeknek a feldolgozása.
- Környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése.
- A közvetlen környezet állapotának, problémáinak felmérése, értékelése, kapcsolatfelvétel és együttműködés az illetékesekkel.

- **Továbbképzés**

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen, ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és módszertani ismeretekben való fejlődést.

Az iskola továbbképzési programjába beépítve –minden évben más-más munkaközösségből- évente egy tanár részt vesz a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokon.

IX. FEJEZET

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE

Iskolánk Pedagógiai Programjának nevelési program részében megfogalmazottak érvényesek iskolánk minden tanulója, de tekintettel a tanulásban akadályozott gyermekek bizonyos területeken eltérő személyiségjegyeire, differenciáltan és toleránsan kezeljük a nevelési célkitűzések megvalósításához szükséges időt és tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű és egészséges tanulók ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban élnek, ezért az ő felnőtté válásukhoz is a tartalmi szabályozás állami dokumentumában foglalt tartalmak és fejlesztési követelmények jelölik ki az iskolában elsajátítható tudást és kialakítandó képességeket.

A sajátos nevelési igényű tanulók felnőtté válását, közösségbe való beilleszkedését jobban elősegítheti az egészséges tanulókkal történő integrált oktatásuk.

A fogyatékoság a gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszik szükségessé.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK célja:

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a fogyatékos tanulóknál ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyerekeknél, a fogyatékos tanulókat a nevelés, oktatás fejlesztése ne terhelje túl.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő tantárgyi területeken valósuljon meg.
- A rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai az intézmény pedagógiai programjának tartalmi elemeivé váljanak.
- A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSE

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók a sajátos nevelési igényű gyerekek egyik csoportját alkotják.

Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű örökölt, vagy korai életkorban szerzett sérüléseivel és/vagy funkciózavarával függ össze.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finom motorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

Megfelelő gyógypedagógiai támogatás és kedvező szociális feltételek esetén integrált oktatásuk megkísérelhető.

A fogyatékosból eredően az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál jellegzetes különbségek alakulnak ki, melyek megmutatkoznak:

- a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók jellegzetes különbségét létrehozó okok sokszínűségében;
- abban, hogy az eltérés ugyan minden pszichikus funkciót érinthet (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, stb.), azonban ennek változatossága tanulónként igen eltérő;
- a fejlődés ütemében;
- a fejlesztés várható eredményében.

A fejlesztés szakaszai:

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyamig tart. További két szakaszra tagolódik:

Az 1-4. évfolyamot felölelő szakasz:

Ebben a szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére. Hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatnak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységeknek.

Ezek az évek különösen fontosak a tanulók iskolai pályafutásában.

Ezért ebben a szakaszban javasolt egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kulturtechnikák eszközszintű elsajátítására, az állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységekre készíti a tanulókat.

A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az 5-8. évfolyamot felölelő szakasz:

Ebben a szakaszban hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység.

Előtérbe kerül a verbális tanulás, de differenciáltan jelen van a manipulációs és képi szint is.

A NAT alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelésében és oktatásában

A helyi tanterv kidolgozásánál figyelembe vesszük az OM rendeletének a tanórai foglalkozások kialakítására vonatkozó rendelkezéseit, a tanulók tanítási órán való részvétel rendjét.

A helyi tantervben az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs órák helyi tantervi óráként szerepelnek.

Iskolánk az általa kidolgozott követelményekre épülő –az iskola helyi tantervében meghatározott tantárgyat, a terápiás célokat, a habilitációs és rehabilitációs- feladatokat helyi szinten határozza meg.

- A követelmény egy-egy tantárgyra vonatkozóan orientáló elvárást tartalmaz, jelezve, hogy milyen alapokra van szüksége a tanulóknak a továbbhaladáshoz.
- Az iskola helyi tantervében külön fejezetben jelenik meg a tanulásban akadályozott tanulók évfolyamra lebontott differenciált követelménye.

- A magasabb évfolyamra lépés feltételeit is a helyi tanterv határozza meg.
- A bizonyítvány megjegyzési rovatába bejegyzésre kerül a szakértői vélemény iktatószáma és dátuma.
- Az órarendi órák terve az adott osztály délelőtti órarendjéhez igazodik.
- Az egyéni fejlesztés a magyar nyelv és irodalom, a matematika és az idegen nyelvi órákkal egyidőben történik gyógypedagógus segítségével.
- Bizonyos tantárgyakat a szaktanárok tanítják a gyógypedagógus irányításával.

Értékelés:

Kisegítő iskola speciális követelményei szerint szövegesen, ill. érdemjeggyel a felzárkóztató fejlesztést végző, és az irányító gyógypedagógus által. Készségtárgyakat az osztályvezető vagy az azt tanító nevelő értékeli.

Tanmenet:

Tanévenként készítenő a gyermek fejlesztési szintjéhez igazodva, alkalmazkodva, s mindenkor egyeztetve a logopédussal, osztályvezetőkkel.

Taneszközök:

Tankönyvek a kisegítő iskola tankönyveit forgalmazó kiadótól.

Oktatási segédanyagok, tanári kézikönyvek, feladatlapok és mérőlapok a gyógypedagógiai osztályok számára.

Készségtárgyak munkatankönyvei az osztály többi tanulójával együtt rendelve.

A fogyatékoság súlyosságának és specialitásának megfelelő munkaeszközök.

X. FEJEZET

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ- ÉS OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék:

A taneszközkészlet meghatározásához a „Funkcionális taneszközjegyzék” /Művelődési Közlöny 1998. 2/II.sz./ nyújtott segítséget, másodsorban a Magyar Közlöny 1998. év 68. számában megjelent 1/998./VIII.24./ OM rendeletben szereplő **kötelező /minimális/ eszközök és felszerelések** jegyzékét vettük figyelembe.

A közoktatási rendszer hatékonyságának fejlesztése indokolja, hogy világos szabályozás segítse a nevelési-oktatási intézményeket és fenntartóikat abban, hogy a pedagógiai programhoz alkalmazkodó eszközkészlet álljon rendelkezésünkre.

A taneszközellátásban két alapelv ötvöződik: a **modernizáció** elodázhatatlanságának kényszere, és a másik, az **autonómiák** lehetősége.

A Funkcionális taneszközjegyzéket alkalmazó nevelési-oktatási intézmény feladata, hogy a listán megjelölt funkció /pl.: szemléltetés, demonstráció, ismeretbővítés, képességfejlesztés,.../ eszközfeltételeit biztosítsa.

Pedagógiai programjára tartozik, hogy hányadik nemzedékű taneszközt alkalmaz. Egyúttal azonban ösztönöz arra is, hogy iskolánk szertárában kellő mértékben képviselve legyen az eszközök „**újabb nemzedéke**”, különös tekintettel a közoktatás –informatizálás modernizációs programjára. Az iskolai eszközöknek /beleértve a taneszközöket/ ugyanis elvárhatóan tükröznie kell korunkat, ennek dinamizmusát, munkakultúráját. Az eszközök korszerűségének követelményeivel együtt az eszközhasználat normái is korszerűsödnek: **egyre inkább a tanulói aktivitást igénylő eszközök kerülnek előtérbe.**

A Funkcionális taneszközjegyzék alapján taneszköznek tekinthető azon tárgyak, eszközök, információhordozók, amelyeket a közoktatásban ismeretszerzéshez, képességfejlesztéshez, személyiségfejlesztéshez alkalmaznak.

Ebben a felfogásban nem taneszköz:

- a *tankönyv* /melyet más jogszabály pontosan definiál/;
- a *kötelező eszköz és felszerelés* /melyről a Ktv. 93§. 1/f; 94.§. 1/e; 124.§. 20. külön rendelkezik/;
- a *tanulás, képességfejlesztés, személyiségfejlesztés biztonsága, komfortja, higiéniéje feltételeként felfogható tárgyak* /védőfelszerelés, sportruházat/;
- az *iskola működéséhez szükséges berendezések köre.*

A Magyar Közlöny 1998. év 68. számában megjelent 1/1998. /VIII.24./ OM rendeletben szereplő tanórai foglalkozást segítő eszközök, felszerelések:

- Az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket nem vettük figyelembe, mert azok **csak új iskola** létesítésekor kötelezőek.
- A kiszolgáló helyiségek, valamint valamennyi helyiség-berendezésénél az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, a közegészségügyi előírásokat, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeket vettük figyelembe.
- A helyiségeket a létszámok figyelembevételével próbáltuk a lehetőségekhez mérten kialakítani, ill. az eszközöket, felszereléseket a tényleges, érdekelt létszámnak megfelelően terveztük.
- Iskolánk fogyatékos gyermekek nevelésével is foglalkozik, ezen helyiségek kialakításánál is próbáltuk az eszközöket, felszereléseket biztosítani.

HELYISÉGEK

Tanterem:

- tanterem	14
/ebben kémia-fizika-szaktanterem kapcsolt szertárral, számítástechnika szaktanterem 29 főre/	
- könyvtár nyitott polcrendszerrel	1
- tornaterem	1
- sportudvar	1
- tornatermi öltöző	2
- hideg-meleg vizes zuhanyzó	2
- tornatermi nevelői szoba, szertár	1
- nevelői öltöző	1
- szerszámos pince	1
- igazgatói iroda	1
- nevelőtestületi szoba	1
- helyettesi szoba	1
- titkárság	1
- WC (akadálymentes)	3
- aula /előtér/	1
- tanulói mosdó :nemenként 3-3, összesen:	6
-lift	1
- lépcsőlift	1

HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Tantermek:

*tanulói asztalok, székek, padok /tanulók létszámának figyelembe vételével/
nevelői asztal, szék /tantermenként 1-1/
eszköztároló szekrény /tantermenként több is/
tábla /tantermenként 1/
fogasok /tanulók létszámát figyelembe véve/*

szeméttároló /helyiségenként 1/
sötétítő függöny /ablakonként 1/

Szaktantermek:

/ A tantermi alapfelszereléseken felüli igények/

a.) Számítástechnika-terem:

tábla /filctollas/
számítógépasztal / kettő tanulónként 1/
székek /32 db/
tanári asztal széssel
számítógépek és tartozékaik /28 db/
nyomtató /1 db/
programok /szükség szerint/
Interaktív tábla
tanári laptop
server /1 db/
switch /2 db/

b) Matematika - kémia szaktanterem:

poroltó /tantermenként 1/
mentőláda /tantermenként 1/
eszköz- és vegyszerszekrény /2 db/
zárható méregszekrény /1 db/
eszköszállító tolokocsi /tantermenként 1/
interaktív tábla projektorral és lappal felszerelve /1-1-1 db/
írásvetítő /1 db/
üvegajtós szekrény /3 db/
asztal tanári /2 db/
tanulói asztal /16 db/
tanulói székek /32/
interaktív tananyag /2 db/

c) Biológia szaktanterem:

monohibrid keresztezés /falikép/ 3 db
dihibrid keresztezés /falikép/ 2 db
nemben kötött öröklődés I-II. /1-1 db/
csontváz /1 db/
interaktív anyagok /3 db/
szemléltető állatok - madarak
diavetítő diasorozatokkal /3 db/
írásvetítő /1 db/
televízió /1 db/
mikroszkóp /9db/
vetítőképernyő
biológiai egységcsomag / 12 db/
tanári asztal széssel /1-1 db/
tanulói asztal /16 db/
tanulói székek 31 db

d) Földrajz szaktanterem:

az ásványfajták /falikép/ 1 db
a vulkánok működése /falikép/ 1 db
Naprendszerünk /falikép/ 1 db

Földtörténet /oktatótábla/ 1 db
Közettani táblázat /oktatótábla/ 1 db
Iskolai domborzati földgömb /16 cm/ 1db
Kis földgömb 21 db
Geológiai gyűjtemény 5 db
Európa domborzata /térkép/ 1 db
A Kárpát-medence domborzata /térkép/ 1db
Magyarország domborzata vaktérképpel /térkép/ 1 db
A Föld domborzata vaktérképpel / 1 db/
Magyarország közigazgatása és domborzata / 1db/
Interaktív tábla projektorral és notebookkal felszerelve
Interaktív anyagok /4 db/
Írásvetítő 1 db
Diavetítő diaposzítívekkel 2 db
Írásvetítő transzparens 7 db
Tellurim 3 db
Föld modell 1 db
Kivilágítható földgömb 1 db
Iránytű 36 db

e) Fizika szaktanterem:

interaktív tábla projektorral és lappal felszerelve /1-1-1 db/
üveges szekrény /3 db/
asztal /1 db/
tanulói asztal /16 db/
tanulói székek /32 db/
interaktív tananyag /1 db/

f) Egyéni fejlesztő szoba:

a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök
tanulói asztal /4 db/
szék /7gyerek, 1 felnőtt részére/
forgószék /1 db/
számítógép /1 db kiépített internettel/
számítógépasztal /1 db/
szekrény: /1 db/
Falitükör: /1 db/

g) Tornaterem:

gyűrű /1 db/
kosárlabda palánk /2 pár/
bordásfal /10 db/
mászókötel /
egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések

h) Sportudvar:

távolugró gödör /1/
futópálya /1/
asztalitenisz asztal /3 db/
kézilabda kapu /2 db/

i) Igazgatói iroda:

íróasztal /1 db/

szék /1 db/
tárgyalóasztal /1 db/
szék /2 db/
iratszekrény /1 db/
fali polc/1 db/
notebook /1 db/
telefon /1 db/
színes nyomtató /1 db/

j) Ügyviteli helyiség /igazgatóh., titkárság/:

íróasztal /2 db/
szék /2 db/
iratszekrény /2 db/
lemezszekrény /1 db/
multifunkciós fénymásoló /1 db/
számítógépasztal és számítógép /1-1 db/
telefon és fax /1db/
notebook /1 db/
televízió /1 db/
videómagnó /2 db/
videókamera /1 db/
DVD_CD lejátszó /1-1 db/
Digitális fényképezőgép /1 db/
Fényképezőgép /1 db/
Nyomtató /2 db/
Írásvetítő/ 1 db/

k) Nevelőtestületi szoba:

beépített szekrény /1 db/
üveges szekrény /4 db/
fiókos asztal /8 db/
tárgyalóasztal /1 db/
szék /24 db/
napló és folyóirattartó /1 db/
ruhásszekrény /1db/
tükör /1 db/
számítógép /2 db/
nyomtató / 2 db/
scanner /1 db/
fénymásológép /2 db/

l) Könyvtárszoba:

tanulói asztal, szék /egy osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben/
könyvtárosi asztal, szék /1-1 db /
tárolószekrény /háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére/
tárolók, polcok, szabadpolcok /2 db/
létra a polcokhoz /1 db/
számítógép /1db/
video (lejátszó, felvevő) televízióval /1 db/
DVD lejátszó /1 db/
CD-s magnó /1 db/

NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

A nevelőmunkát segítő eszközök összeállításához a Művelődési Közlöny XLII.évf. 2/II., 1998. január 23-i számában megjelent Funkcionális taneszközjegyzék ajánlásait vettük figyelembe, illetve a minimális taneszközjegyzék 2012-ig való teljesítésének követelményeit. Ennek segítségével - pedagógiai programunk alapján - állítottuk össze a tantárgyak- tantárgycsoportok taneszköz-igényét, és folyamatosan fejlesztjük az elvárásoknak megfelelően.

AZ ALSÓ TAGOZAT

Tömeg méréséhez súly	1 db
Helyesírás tanításához szókétyák	1 db
Szorzó táblák	2 db
Mértékegységek	2 db
Testünk	1 db
Iskolai iránytű	1 db
Vetítőtábla	1 db
Cd-s MP3 lejátszó	2 db
Írásvetítő	2 db
CD-s magnó	2 db
Diavetítő filmekkel	3 db

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A szófajok rendszere /táblázat/	1 db
Szövegvilág /táblázat/	1 db
CD-lemezek /komolyzenei, verseket tart./	5 db
Magyar irodalomtörténeti térkép	1 db
Műsoros videokazetták	3 db
Diaképek	
CD-s MP3 lejátszó	1 db
Lemezjátszó	1 db
Diavetítő	1 db
Interaktív tananyag	2 db

TÖRTÉNELEM

Árpád-házi királyok /falikép/	1 db
Az első felelős magyar minisztérium	1 db
Európa a II.világháború után /térkép/	1 db
Interaktív anyagok	1 db
A szükséges térképek tárháza	1-1 db

IDEGEN NYELV

Német nyelv /garnitúra/	2 db
NÉ-1800	2 db

NÉ-3010	2 db
NÉ-3011	2 db
NÉ-3012	2 db
Cd-s MP3 lejátszó	1 db
NÉ-3020	2 db
NÉ-30016	2 db
NÉ-47550	2 db
Angol nyelv /garnitúra/	1 db
AN-217	1 db
AN-250	1 db
AN-251	1 db
AN-252	1 db
AN-260	1 db
Interaktív anyagok	4 db
CD-k a tankönyvsaládhhoz	

MATEMATIKA

Matematikai oktatóprogramok	
Faliképek /10 db-os garnitúra/	1 garn.
Geometriai faliképek	1 garn.
Tanulói karosmérleg súlyokkal	1db
Síkmértani készlet /műanyaglapokból/	

FIZIKA

Fizikai oktatóprogramokkal	1 db
Hajszálcsöves közlekedőedény fa talpon	1 db
Egyen- és váltóáramú demonstrációs vált- és ampermérő	1 db

KÉMIA

Indikátorok: pH- papír	2 db
kék lakmuszpapír	1 db
piros lakmuszpapír	1 db
Szűrőpapír	5 ív
Lapközepes fémrács /modell/	1 db
NaCl kristályrácsa /modell/	1db
SiO ₂ kristályrácsa /modell/	1 db
Jód kristályrácsa /modell/	1 db
Főzőpohár /100 ml-es/	15 db
Főzőpohár /250 ml-es/	5 db
Vegyszeres kanál	10 db
Kanóctartó béllal borszeszégőhöz	20 db

FÖLDRAJZ

Az ásványfajták /falikép/	1 db
A vulkánok működése /falikép/	1 db
Naprendszerünk /falikép/	1 db
Földtörténet /oktatótábla/	1 db
Közzettani táblázat /oktatótábla/	1 db
Iskolai domborzati földgömb /16 cm/	5 db
Európa domborzata /térkép/	1 db

A Kárpát-medence domborzata /térkép/ 1 db

BIOLÓGIA

Monohibrid keresztezés /falikép/ 1 db
Dihibrid keresztezés /falikép/ 1 db
Monohibrid keresztezés /falikép/ 1 db
Monohibrid keresztezés /falikép/ 1 db
Dihibrid keresztezés /falikép/ 1 db
Nemben kötött öröklődés I. /falikép/ 1 db
Nemben kötött öröklődés II. /falikép/ 1 db

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

A számítógépterem biztonságos vezetékkelésének kiépítése
Hálózati szerverként alkalmazható,
nagyteljesítményű, multimédia PC 1 db
Hálózati kártya 1 db
Hálózati operációs rendszer-program 1 db
Modem /InterNethez/ 1 db
Informatikai alapfogalmakat /adat, jel,
bit, komm. alapfogalmakat/ bemutató eszközök
Az algoritmizálást segítő eszközök /algoritmusok
felépítését, értelmezését, kódolását segítő
információhordozók/
A programozást segítő eszközök /programozás
helyes sorrendjének szemléltetésére, a problémák
megfogalmazására/
Jogtisztá szoftverek / interaktív kapcsolat kialakítására,
fejlesztésére alkalmas képességfejlesztő program;
oktatóprogramok; jogtisztá segédprogramok;
a vírusok viselkedését bemutató program/
Magyar és magyar származású tudósok munkásságát
bemutató eszközök

TESTNEVELÉS, SPORT

Mérőszalag /20 m-es/ 1 db
Ugrókötél /2m-es/ 25 db
Bírósíp 1 db
Labdapumpa 1 db
Gumikötél 10 db
Kompresszor 1 db
Labdák /foci-kézi-kosár-szivacs/

EGÉSZSÉGTAN

Faliképek, oktatótablók vagy videofilmek az alábbi témákban:

- A biztonság megőrzése: Veszélyes anyagok, veszélyforrások
- Táplálkozás: Az egészséges táplálkozás; Emésztőszerveink
- Mozgás és személyes higiéné: Fogápolás; Csontozat, gerincoszlop, izomzat
- Az egészségre veszélyes anyagok: Alkohol, drog, dohányzás hatásai, veszélyei
- Az emberi szexualitás: Az emberi szaporodás; Másodlagos nemi jellegek; Menstruációs ciklus

- Családi élet és kapcsolatok: Emberi kapcsolatok, konfliktusok; Önismeret
  - Környezetünk védelme: Veszélyeztetett környezetünk
- Elsősegély-készlet (Az előírásoknak megfelelően felszerelt egészségügyi doboz, állandóan pótolttal)

MOZGÓKÉP- ÉS MÉDIAISMERET

Műsoros videokazetták (vagy DVD-lemezek):

- Charlie Chaplin: Aranyláz; Diktátor
- Federico Fellini: Országúton
- Sergio Leone: Volt egyszer egy Vadnyugat
- Steven Spielberg: Schindler listája
- Emir Kusturica: Cigányok ideje (vagy Macskajaj)
- Makk Károly: Szerelem
- Kim Ki Duk: Tavasz, nyár, ősz, tél ... és tavasz
- Carlos Saldanha, Chris Wedge: Jégkorszak (animációs film)

XI. fejezet

A nem szakrendszerű oktatás megszervezése

A Kt. 8.§ (3) előírja az általános iskoláknak, hogy az alapozó szakasz kötelező és nem kötelező foglalkozásokra fordítható időkeretének 25-50%-áig NEM SZAKRENDSZERŰ OKTATÁST kell szervezni. A nem szakrendszerű oktatás kiterjesztése 5. és 6. évfolyamra azt a célt szolgálja, hogy lehetővé váljon az érintett tanulók körében azoknak az alapvető készségeknek és képességeknek a fejlesztése, amelyeknél az első – negyedik évfolyamon a kiemelt fejlesztési célok, a kulcskompetenciák megalapozása nem fejeződött be. *A vonatkozó jogszabályok nem írják elő kötelező érvénnyel, hogy az 5. és 6. évfolyam minden osztályában, illetve minden tanulónak ugyanazon a területen biztosítsuk a nem szakrendszerű oktatásban való részvétel lehetőségét. Ennek megfelelően iskolánkban a tanulásszervezés e formájáról jelen fejezetben általános szabályok keretében, a felhasználható órakeret tartalmáról a helyi tantervben, az adott tanév adott osztályai tekintetében az éves munkatervben, a tanulók esetében pedig az éves osztályfőnöki munkatervben rendelkezünk.*

A 202/2007. Korm. rendelettel módosított 243/2003. Korm. rendelet által megjelölt kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás képessége
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A nemzetközi vizsgálatok és az országos kompetenciamérések az iskolánk mérési eredményeivel összhangban azt mutatják, hogy a tanulóinknál az alapozó funkció tartalmának és hatékonyságának növelése elsősorban a *magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika műveltségterületen látszik leginkább indokoltnak*, mi ezt a két területet céloztuk meg fejlesztési irányként. A magyar nyelv és irodalom magában foglalja – többek között – a kommunikációs képességeket, a szövegértés-olvasást, míg a problémamegoldás elsősorban a matematika tantárgyhoz köthető.

Alapkészségek: olvasás készség, íráskészség, elemi számolási készség, elemi rendszerező képesség és elemi kombinatív képesség.

- Olvasáskészség: a szövegértő, élményszerző olvasás kritikus feltétele az optimálisan fejlett, optimálisan használható olvasáskészség (olvasástechnika). Amíg a betűző olvasáskészséget nem tudjuk gyakorlott olvasáskészséggé fejleszteni, addig az olvasásképesség, a szövegértés továbbra sem sajátítható el.

- Íráskészség: a kézírással történő írásbeli kifejezés, közlés kritikus feltétele, amely az iskolai tanulás ma még nélkülözhetetlen eszköze. Gyakorlottság szerint kétféle íráskészség létezik: a rajzoló és a kiírt íráskészség. A rajzoló íráskészség csak lassú írást tesz lehetővé, gyakorlati célra használhatatlan. Éppen ezért 5. és 6. évfolyamon több gondot kellene fordítani a kiírt íráskészség kifejlesztésére is.
- Elemi számolási készség: Összefoglaló néven a számírás készségét, a mértékegység váltást és a négy alpművelet 100-as számkörbeli készségét értelmezzük.
- Az elemi rendszerező képesség (a Piaget-féle gondolkodási műveletrendszer írásbeli szintjét) az elemi kombinatív képesség (annak elemi írásbeli szintje) iskolai adatai szintén segíthetik az iskolai fejlesztő munka irányainak kijelölését az egyes tanulók vonatkozásában.

A nem szakrendszerű oktatásszervezés során kiemelt figyelmet *fordítunk* a következőkre:

- Az önálló tanulás, a jegyzetelési technikák tanítása 10-12 éves korban,
- Az információszerzés és feldolgozás képességének fejlesztése (forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás)
- A kommunikációs képességek erősítése (pl.: műfajok ismerete, értése, nyelvhelyessége, helyesírása, alkotása hétköznapi helyzetekben)
- A szociális kompetenciák erősítése
- A térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódás
- A módszertani kultúra, azon belül a „tanítói” és „tanári” módszerek aránya fontos kérdés.

A *nem szakrendszerű oktatás* megszervezését oly módon valósítjuk meg, hogy az évfolyamok tanulóit, a matematika valamint a magyar nyelv és irodalom tantárgyak időkeretében, évfolyamonként, tantárgyanként csoportbontásban foglalkoztatjuk. A fennmaradó órakeretet a többi tantárgy óráin (történelem, természetismeret, informatika, idegen nyelv) kell kompetenciafejlesztésre fordítani. A tanulók előrehaladását folyamatosan értékeljük.

Hétköznapi helyzetekben a 4. osztály végén képes a gyermek adekvát megnyilvánulásokra: köszönés, megszólítás, kérdés, kérés, társalgás, tájékoztatás. Spontán helyzetben köszön, ismeretlen szituációban megszólít, kér és tájékoztat. A társalgásban kérdez, kapcsolódik a mások által elmondottakhoz. Dramatikus játékokban megfelelő beléptetéssel, a közönség által jól hallhatóan, a mondat típusoknak megfelelő intonációval mondja a szövegét. Különbséget tud tenni – a gyakran megfigyelt – közlési stílusok és kifejezésmódok között. Tisztában van a szavak jelentéshordozó szerepével, toldalékolásával, a mondat- és szövegalkotás elemi szabályaival, a beszélő szándék kifejezésének módjával, illetve annak megértésével. Az életkorának megfelelő egy oldalnyi szöveget néma olvasással megérti és saját olvasata szerint értelmezi azt. Egyszerű összefüggéseket felismer, fontos információkat kiemel. Az olvasottakról véleményt nyilvánít. Rövid szöveget nyomtatott és folyóírással mások számára jól olvashatóan, betűkihagyás és betűcsere nélkül képes írni. Jelzi a szó és mondathatárokat. A mondat végi írásjelek közül megfelelően használja a pontot és a kérdőjelet.

Begyakorlott szóképzletben helyesen jelöli:

- a magán és mássalhangzók időtartamát
- a tulajdonnevek kezdőbetűjét
- a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokat
- a „j” hangot

- helyesen írja az igekötős igék gyakori eseteit
- hibátlanul választja el az egyszerű szavakat.

Matematikából a kezdő szakasz feladata az alapvető matematikai ismeretek elsajátítása, a problémamentes továbbhaladás biztosítása. Kiemelten indokolt kezelni a következőket:

- a természetes szám fogalmát gazdag tartalommal indokolt kiépíteni a tízezres számkörben
- indokolt segíteni a biztonságos eligazodást a tízes számrendszerben
- szükséges kidolgozni és fejleszteni a biztonságos szám- és műveletfogalomra épülő számolási készséget
- formálni kell a sík- és térbeli tájékozódási képességet formai és mennyiségi tulajdonságok felismerésével kell kialakítani a geometriai szemléletet
- tapasztalati függvények és sorozatok vizsgálatával, ábrázolásával segíteni indokolt a problémalátást, a probléma-megoldási képesség fejlődését
- megfigyelésekkel, kísérletekkel, fejlesztő játékokkal meg lehet alapozni a valószínűségi szemléletet
- konkrét szituációkkal, példákkal indokolt alakítani a tanulók szemléletét a valóság és a matematikai modell kapcsolatáról.

Ötödik évfolyamon a természetes számok körében nagyon fontos feltárni a számfogalombeli hiányosságokat, ezek pótlására az év elején kerüljön sor!

Fontosnak tartjuk, hogy a *szakrendszerű oktatásban* a többi műveltségi területen a tanulásszervezést nagyrészt egyéni foglalkozással, páros munkával, differenciált csoportmunkával oldjuk meg.

A gyakorlat évenkénti elemzése alapján, az eredmények ismeretében, szükség szerint módosítjuk e tervet, igazodunk az évfolyamonkénti, osztályonkénti, tanulónkénti eltérésekhez.

Az 1993. évi LXXIX. Törvény (Közokt. Tv) módosítása

A nem szakrendszerű oktatás megszervezéséről való döntés:

Első - negyedik évfolyam

Megváltoztak azok a törvényi rendelkezések, amelyek alapján az általános iskola ötödik és hatodik évfolyamán a nem szakrendszerű oktatás megszervezésre kerülhet. A változás nem érinti intézményünk 1-4. évfolyamán a nevelés és oktatás megszervezését, mivel ezeken az évfolyamokon, vagyis az alapfokú nevelés – oktatás bevezető és kezdő szakaszában továbbra is és változatlanul nem szakrendszerű oktatás folyik. A szakrendszerű oktatásban a kulcskompetenciák fejlesztése történik, a Nemzeti Alaptantervben meghatározott kiemelt, továbbá a műveltségterületekben meghatározott fejlesztési feladatok – elsősorban tantárgyi keretek között történő - feldolgozásával. A nem szakrendszerű oktatásban a kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása történik, a tanulók egyéni képességeihez igazodó fejlesztéssel, a tanulók tanulási sajátosságainak figyelembe vételével, a műveltségterületenként meghatározott fejlesztési feladatok kulcskompetenciák szerint történő feldolgozásával, a tantárgyi szerkezet kialakításának mellőzésével (Kt.121. § (1) bek. 34.)

Ötödik – hatodik évfolyam

Az ötödik és hatodik évfolyamokat magában foglaló alapozó szakaszon a 2010 szeptemberében induló szorgalmi időtől kezdődően a nem szakrendszerű oktatás megszervezése az iskola döntésétől függ. A közoktatásról szóló törvény e kérdéseit szabályozó rendelkezései ugyanis a 2010. évi LXXIX. törvénnyel megváltoztak.

- 1. Míg a korábbi rendelkezések alapján az ötödik – hatodik évfolyamon a kötelező és a nem kötelező tanórai foglalkozások időkeretének legalább 25%-ában nem szakrendszerű oktatást kellett szervezni, addig az új előírások alapján ezeken az évfolyamokon a nem szakrendszerű oktatás bevezetése teljes egészében intézményi hatáskörbe került.**
- 2. Az intézmények az új rendelkezések hatályba lépésének napjától kezdődően már nem kötelesek nem szakrendszerű oktatást szervezni ezeken az évfolyamokon. Az iskolák a pedagógiai programjukat, vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezethetik be. (Kt. 51. § (1) bev.)**
- 3. A nem szakrendszerű oktatást ennek értelmében intézményünk a 2011/2012-es tanévtől szünteti meg az ötödik évfolyamon, a hatodik évfolyamon a korábbi előírások alapján fejezzük be a nevelő és oktató munkát, és a 2012/2013-as tanévtől szűnik meg a nem szakrendszerű oktatás. A 2012/2013-as tanítási év végéig az ötödik – hatodik évfolyamon a nem szakrendszerű oktatásban pedagógiai munkakört olyan pedagógusaink töltenek be, akik 2004. szeptember 1-ig legalább öt év gyakorlatot szereztek be az első – negyedik évfolyamon.**

HELYI TANTERV

Tartalomjegyzék

Az oktatás jogi háttere	61
I. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámai	62
II. Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	68
III. A beszámoltatás rendje és formái, súlya a tanulók félévi, illetve év végi értékelésében	69
IV. A magasabb évfolyamra lépés feltételei	71
V. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	72
VI. Az iskola belső értékelési rendszere	73
VII. A tanulók fizikai állapotának mérése	83
A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések	84

Az oktatás jogi háttere

- A 10/ 2003 (IV. 28.) OM rendelettel módosított 28/ 200 (IX. 21.) OM rendelet a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8) MKM rendelet
- A nemzeti és etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelvéről szóló 32/1997 (XI. 5.) MKM rendelet
- A 11/ 2008. (III. 9.) OKM rendelettel módosított 17/2004 (V. 20.) OM rendelet 1. számú mellékletével kiadott kerettanterv
- 28/2000 (IX. 21.) OM rendelet a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003 (XII. 17.) Korm. Rendelet (a 202/2007 (VII. 31.) Korm. Rendelettel módosított, egységes szerkezetbe foglalt szöveg)
- 2/2008 (II.08.) OKM rendelettel módosított kerettanterv beépülve a 17/2004. (V.20.) OM rendelet 3. számú mellékletébe
- 2010. évi LXXI. törvény

Az általános iskola oktatási tevékenységrendszere

- Iskolarendszerű általános tantervű 8 évfolyamos általános iskolai oktatás:

Típusa: normál 1-8. évfolyam

Az alaptevékenységhez kapcsolódóan az általános iskolai oktató tevékenység kiegészül az Alapító Okiratban foglaltakkal

I. FEJEZET

AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK, KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, EZEK ÓRASZÁMAI

1. Tantervek

Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

Tanév	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Bevezető szakasz		Kezdő szakasz		Alapozó szakasz		Fejlesztő szakasz	
2004-2005.	K2004	CsK	Kmód	K	CsK	CsK	K	K
2005-2006.	K2004	K2004	CsK	K	CsK	CsK	CsK	K
2006-2007.	K2004	K2004	K2004	CsK	CsK	CsK	CsK	CsK
2007-2008.	K2004	K2004	K2004	K2004	CsK	CsK	CsK	CsK
2008-2009.	PP2008	K2004	K2004	K2004	PP2008	CsK	CsK	CsK
2009-2010.	PP2008	PP2008	K2004	K2004	PP2008	PP2008	CsK	CsK
2010-2011.	PP2008	PP2008	PP2008	K2004	PP2008	PP2008	PP2008	CsK
2011-2012.	PP2008	PP2010	PP2010 idegen nyelv	PP2008	PP2010	PP2008	PP2008	PP2008
2012-2013.	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010
2013-2014.	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010
2014-2015.	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010	PP2010

A rövidítések magyarázata:

- K:** A 2001. évben elfogadott Pedagógiai Program helyi tanterve /a 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet alapján/
- Kmód:** A 2001. évben elfogadott Pedagógiai Program helyi tanterve az idegen nyelv 3. évfolyamon történt bevezetése miatti módosítással
- CsK:** A 2001. évben elfogadott Pedagógiai Program helyi tanterve csökkentett kötelező óraszámával /a 10/2003. (IV. 28.) OM rendelet alapján/
- K2004:** A 2003-as Nemzeti Alaptantervre épülő helyi tanterv /a Kormány 243/2003. (XII. 17.) Korm. Rendelete alapján/

PP2008: A 2008-as módosítás utáni Pedagógiai Program szerint

PP2010: A 2010 –es (jelen) módosítás utáni Pedagógiai Program szerint

2. Tantárgyak rendszere és heti óraszám

2.1. Székhely intézményében

Tantárgy	Bevezető szakasz		Kezdő szakasz		Alapozó szakasz		Fejlesztő szakasz	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv (Tánc és dráma)	4	4	4	3	2 0,5	2 0,5	1,5	2
Magyar irodalom	4	4	4	4	2	2	2	1,5
Nem szakrendszerű magyar					1	1		
Történelem (Hon- és népismeret; Etika)					1,5 0,5	1,5 0,5	2 0,5	2 0,5
Idegen nyelv				2	3	3	3	3
Matematika	5	5	4	4	4	3	3	3
Nem szakrendszerű matematika					2	2		
Informatika				1,5	0,5	1	1	1
Környezetismeret	1	1	2	2				
Természetismeret					2	2,5		
Fizika							1,5	1,5
Biológia (Egészségtan)							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	0,5
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1,5	1	1	0,5
Technika és életvitel	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5
Testnevelés Mindennapos testneveléshez	3 +2	3 +2	3 +2	3 +2	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Modul: Egészségtan Mozgókép- és médiaismeret						0,5		1
Kötelező óraszám:	20+2	20+2	20+2	22,5+2	22,5 +3	22,5 +3	25	25
Vál. órák max. egy tanulóra	2	2	2	2	3	3	4	4
Választható tanórák kerete:	2	2	2	2,25	5,625	5,625	7,5	7,5
Ebből választható tanórák évfolyamonként:								
Idegen nyelv			2	1				
Matematika							1	1
Informatika					1	1	1	1
Testnevelés					1	1	1	1
Technika	1	1						
Rajz	1	1	1	1				
Választható tanórák összesen:	2	2	3	2	2	2	3	3
Egyéni foglalkozásra	2	2	2	2.25	2.25	2.25	2.5	2.5

A tantárgyak rendszere a 2008/2009. tanévtől az 1. és 5. évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kerül bevezetésre. A változtatásokat az 1. sz. *melléklet módosítása* tartalmazza.

A kötelezően előírt tantervi modulok közül:

- a tánc és drámát az 5. és 6. **évfolyamon a magyar nyelv, illetve magyar irodalom tantárgy keretében integráltan;**
- az egészségtant a 6. évfolyamon külön tantárgyi modulként, 8. évfolyamon a biológia tantárgy keretében integráltan;
- a hon- és népismeretet 5. és 6. évfolyamon a történelem tantárgy keretében integráltan;
- az etikát a 7. évfolyamon a történelem tantárgy keretében integráltan;
- a mozgókép- és médiaismeretet a 8. évfolyamon külön tantárgyi modulként oktatjuk és értékeljük.
- Az egészségtan (6. évfolyamon) és mozgókép- és médiaismeret (8. évfolyamon) modult érdemjeggyel értékeljük, a továbbhaladás szempontjából mindkettő önálló tantárgynak minősül.

Csoportbontásban tanított tárgyak: (minimális létszám: 6 fő)

- idegen nyelv 3-8. évfolyamon
- matematika 7-8. évfolyamon
- nem szakrendszerű oktatás keretében tartott tanórák az 5-6. évfolyamon az alábbi tárgyakból: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, informatika, matematika, történelem, természetismeret
- választható órák 1-8. évfolyamon: rajz, technika, idegen nyelv, testnevelés, informatika, matematika

2.2. A Tolmácsi Tagintézményben:

Az iskolaotthonos formában működő Tolmácsi Tagintézményben 1-4. évfolyamon összevont tanulócsoporthoz történik az oktatás.

<i>Tantárgy</i>	<i>1. osztály</i>		<i>2. osztály</i>		<i>3. osztály</i>		<i>4. osztály</i>	
	<i>Tanítóval</i>	<i>Önállóan</i>	<i>Tanítóval</i>	<i>Önállóan</i>	<i>Tanítóval</i>	<i>Önállóan</i>	<i>Tanítóval</i>	<i>Önállóan</i>
Magyar nyelv és irodalom	3	4	3	4	3	3	3	3,5
Idegen nyelv							2	
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3
Informatika								
Környezetismeret	1		1		1	1	1	1
Ének-zene	1		1		1		1	
Rajz és vizuális kultúra	1		1		1		1	
Technika és életvitel	1		1		1		1	
Testnevelés	3		3		3		3	
<i>Kötelező óraszám a törvény alapján:</i>	20		20		20		22,5	
Idegen nyelv					2			
Tánc	1		1		1		1	
Játék-sport	1		1					

Csoportbontásban tanított tantárgyak:

- Magyar nyelv és irodalom 1-2. és 3-4. évfolyamos bontásban;
- Matematika 1-2. és 3-4. évfolyamos bontásban;
- Környezetismeret 1-2. és 3-4. évfolyamos bontásban.

A választható tárgyak közül:

- A tánc tantárgyat az ének-zenével integráltan,
- A játék-sport tárgyat a testneveléssel integráltan értékeljük.

3. A mindennapos testnevelés:

- 1-4. évfolyamon testnevelési órák keretében;
- 5-8. évfolyamon a testnevelési órák, valamint a délutáni tömegsport-foglalkozások keretében valósul meg.

4. A választható órákra

–az egy tanulóra maximált mértékig- a kiskorú tanuló szülőjének minden év május 20-ig írásban kell jelentkeznie az iskola által kiadott jelentkezési lapon.

5. A tantárgyak előírt tananyagát és követelményrendszerét

–kiegészítve a választható órák anyagával és követelményrendszerével-
a 2. sz. melléklet tartalmazza.

II. FEJEZET

AZ ALKALMAZOTT TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.
2. Szülők tájékoztatása és vélemények kötelező beszerzése a tankönyvrendelés elkészítéséhez február 15-éig.
3. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
4. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
5. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

III. FEJEZET

A beszámoltatás rendje és formái, súlya a tanulók félévi, illetve év végi értékelésében

A tanulók beszámoltatása folyamatos, formájáról a szaktanár a diákokat minden tanév elején írásban és a tanév folyamán is tájékoztatja. Célunk, hogy követelményeink kiszámíthatóak és az egyes évfolyamokon egységesek legyenek. Az értékelés rendje:

- Heti 1-2 órás tantárgy esetén félévente legalább 3 érdemjegy
- Heti 3-4 órás tantárgy esetén félévente legalább 5 érdemjegy
- Heti 5, vagy annál több órás tantárgy esetén legalább 7 érdemjegy

Az írásbeli és szóbeli beszámoltatás, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

- A témazáró dolgozatok és szóbeli számonkérések összesen 60 % - ot érnek a tanuló félévi, illetve év végi osztályzatának kialakulásának szempontjából
- Egyéb írásbeli számonkérés (röpdolgozat, szódolgozat), szóbeli feleletek, órai munka értéke összesen 30% a tanuló félévi, illetve év végi érdemjegyei szempontjából
- A házi feladatokra (írásbeli, szóbeli) adott osztályzatok összesen 10 %-ot tehetnek ki a tanulók értékelésében

Az iskolai írásbeli (témazáró stb.) beszámoltatás

- Jeles (5) a tananyag 85-100 %- os elsajátítása esetén
- Jó (4) a tananyag 71-84 % - os elsajátítása esetén
- Közepes (3) a tananyag 51-70 % - os elsajátítása esetén
- Elégséges (2) a tananyag 31-50 % - os elsajátítása esetén
- Elégtelen (1) a tananyag 0-30 % - os elsajátítása esetén

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (képesség- és készségfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

- Minden évfolyamon minden órára készülniük kell a tanulóknak szóbeli és írásbeli ellenőrzés, visszacsatolás, értékelés céljából
- Huzamosabb hiányzás (egy hetet meghaladó) esetén a tanulónak egy hét áll rendelkezésére a beszámolásra, illetve a szaktanárral egyeztetve a hiány pótlására
- A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

IV. FEJEZET

A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

1. A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az iskola helyi tantervében "A továbbhaladás feltételei" című fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette. **Az első évfolyamon továbbra is a következő tanév fejlesztési feladatai határozzák meg a tanító munkáját.**
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
3. Ha a tanuló **a 2-8. tanév végén** egy vagy több tantárgyból szerez "elégtelen" osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban **javítóvizsgát tehet**.
4. Ha a tanuló **a 2-8. évfolyamon**, a tanév végén, a javítóvizsgát követően egy vagy több tantárgyból szerez "elégtelen" osztályzatot, az évfolyamot **ismételni köteles**.
5. A tanuló az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése 1. osztályban abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamba léphetne, de a szülő kéri az adott év megismétlését.
6. A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak **osztályozó vizsgát kell tennie**, ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott (a nevelőtestület hozzájárulásával),
  - magántanuló volt.
7. A 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:
  - 5-6. évfolyam: **magyar irodalom, magyar nyelvtan**, történelem, matematika, természetismeret;
  - 7-8. évfolyam: **magyar irodalom, magyar nyelvtan**, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz.

V. FEJEZET

AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI

1. Iskolánk a beiskolázási körzetéből (Bánk, Tolmács) melyet a fenntartó határoz meg, minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak december 31. napjáig tölti be, a szülő kérje gyermeke felvételét.
3. Az első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:
  - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
  - a szülő személyi igazolványát,
  - a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt (ha a gyermek óvodás volt),
  - a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta),
  - a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával,
  - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
4. A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni:
  - a tanuló anyakönyvi kivonatát,
  - a szülő személyi igazolványát,
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
  - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülők kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
6. Ha a körzeten kívül tanuló az 1. évfolyamra jelentkezik, vagy ha a 2-8. évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

VI. FEJEZET

AZ ISKOLA BELSŐ ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A tanulók teljesítményét, magatartását, közösségi munkáját általában osztályzattal, szöveges értékeléssel, de szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretekkel, illetve elmarasztalásokkal is értékeljük. E területen is érvényesül a tanári szabadság, de érdemes gondolni arra, hogy az egyes fokozatok értéke ne devalválódjon.

Az ellenőrzés különböző formáihoz kapcsolódó értékelési módok

ellenőrzés formája

- szóbeli felelet
- írásbeli felelet
- kiselőadás, gyűjtőmunka (plusz ismeret)
- kísérletek
- témazáró dolgozatok, felmérések
- év eleji diagnosztikus felmérés
- szakaszrő tudásszint-mérések
-

értékelés módja

- érdemjegy, szöveges értékelés
- érdemjegy, szöveges értékelés
- szóbeli dicséret, érdemjegy (5) szaktanári dicséret
- szóbeli értékelés vagy érdemjegy
- %, érdemjegy (piros)
- %, szöveges értékelés
- %, osztály és évfolyamátlag (viszonyításként), érdemjegy (piros)
- szöveges értékelés, érdemjegy (csak javításra!)

Az értékelés követelményei

- Legyen sokoldalú (tudás, emlékezet, ismeretek alkalmazása, stb.)!
- Legyen objektív, tükrözze híven az eredményeket és hiányosságokat!
- Formailag legyen változatos (szóbeli, írásbeli, érdemjegy, %)!
- Vegye figyelembe az életkori sajátosságokat!
- Legyen rendszeres és folyamatos (terjedjen ki lényeges nevelési-tanítási mozzanatokra és részfeladatokra is)!
- Vegye figyelembe a tantárgyi sajátosságokat!
- Segítse elő a tanulók folyamatos terhelését!
- A szöveges értékelés személyre szóló és ösztönző jellegű legyen!

Az érdemjegyek, osztályzatok alapvető funkciója a **visszajelzés**, nagyobb egységek lezárásakor a **minősítés**. A **szaktárgyi jegy soha nem lehet fegyelmezési eszköz**. Az emberi körülményeket nem osztályzáskor, hanem a tanulásban nyújtott segítségadásban vegyük figyelembe.

A tanuló előmeneteléről, a tanulót és szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi értékelést az évközi minősítések alapján kell meghatározni. Az iskola az érdemjegyekről, a magatartás és szorgalom értékeléséről a tanulókat és szüleiket rendszeresen értesíti **tájékoztató füzet**, illetve a felsőbb évfolyamokon **ellenőrző könyv** útján.

A 2011/2012. tanítási évtől intézményünk a Köznevelési törvény módosulása miatt (2010. évi LXXI. törvény, megjelent a Magyar közlöny 117. számában) visszatér az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelésre, minősítésre. Értékelésnél az ötfokú skálát alkalmazzuk: **jeles** (5), **jó** (4), **közepes** (3), **elégéses** (2), **elégtelen** (1).

Kivételt képeznek az 1. évfolyam tanulói félévkor és év végén, valamint a 2. osztályosok az első félévben, ahol a tanuló teljesítményéről szöveges értékelést adunk.

Év közben a tanítók a választott tanítási módszer haladási ütemének megfelelően közösen dolgozzák ki az értékelés formáját, tartalmát, meghatározzák az értékelés szempontjait.

Félévkor az értékelés előre meghatározott, nyomtatott skála szerint történik. A tanító megjelöli a felsorolt minősítések közül azt, amit igaznak, megfelelőnek tart.

Év végén az elsős tanulók is bizonyítványt kapnak. Ebbe előzetes szempontok alapján, szabadon fogalmazott szöveg kerül.

A munkaközösségek szaktárgyanként és évfolyamonként közösen állítják össze az egységes, összehangolt követelményekre épülő témazáró dolgozatokat, mérőeszközöket, szöveges értékelési formákat.

Az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet a tanuló, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az első évfolyamon a tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztások miatt nem tudja teljesíteni.

A törvény második eleme:

Az iskolai évfolyam számától függetlenül az idegen nyelv tanulásának első évében (3. évfolyam) a tanuló csak akkor utasítható évfolyamisméltásra idegen nyelv tantárgyból, ha az előírt követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. Az új rendelkezéssel összhangban törlésre került a Köznevelési törvény 71. §-ának (1) bekezdéséből az idegen nyelvi oktatás első évére vonatkozó értékelési szabály is, tehát a továbbiakban az oktatásnak ezen a pontján is a hagyományos osztályozást választjuk.

A szöveges értékelési formánál a tantárgyak, szociális kompetenciák mellett általában négy-öt értékelési kategória áll.

A szöveges értékelés szempontjai:

Osztályfőnöki értékelés: A tanulók személyiségfejlődését, magatartásuk és viselkedésük jellemzőit az osztályfőnökök folyamatosan értékeli.

A tanulás értékeléséhez általában: A fejlődés, illetve fejlettség az alapvető készségekben (beszéd, olvasás, íráshasználat, szövegalkotás, mozgás, eszközhasználat, önkiszolgálás), képességekben (szövegértés, megismerés, problémamegoldás, gondolkodás, döntés, együttműködés, konfliktuskezelés).

Szempontok a tanulók teljesítményének szöveges értékeléséhez

Magyar nyelv és irodalom:

Beszéd-készség, szóbeli szövegek alkotása és megértése:

- A beszéd hangzása
  - a beszéd érthetősége, az artikuláció tisztasága
  - a hangkapcsolatok helyes kiejtése, az időtartam érzékeltetése
- A szövegalkotás minősége
  - a szókincs terjedelme
  - a gondolatok kifejezésének értelmessége

- A szóbeli közlések megértése
  - a megértés pontossága
  - a kérdésfeltevések és válaszadások lényegre irányultsága
- Kommunikációs szokások
  - a beszélgetésbe, vitába, megbeszélésbe való bekapcsolódás szabályainak ismerete és alkalmazási szintje

Olvasás, szövegértés, irodalom:

- Hangos olvasás
  - betűismeret, az olvasás pontossága, folyamatossága
  - az olvasás kifejezőereje
- Szövegértés
  - a néma olvasás eszközi használata a szöveg megértéséhez
  - az elsődleges megértés pontossága
  - a tanult szövegelemző műveletek (pl. összefüggések felismerése, következtetés, értelmezés) alkalmazási szintje
  - az olvasottak lényegének felidézése

Írásbeli szövegalkotás:

- a szöveg nyelvi megformáltságának minősége
- a szöveg tagoltsága
- a szövegírás helyessége
- Íráskép
  - olvashatóság
  - az íráskép rendezettsége
  - a szövegrendezés célszerűsége
- Tanulási képesség
  - gyakorlottság az információk csoportosításában és felhasználásában
  - a tanulási szokások fejlettsége
  - a memoriterek rögzítésének és felidézésének módszereiben való jártasság
- Ismeretek az anyanyelvről
  - a tanult nyelvi ismeretek pontossága, megbízhatósága
  - a helyesírás és a nyelvhelyességi szabályok alkalmazásának biztonsága
- Tánc és dráma
  - a közös gyakorlatokban való részvétel, aktivitás

Matematika:

Megismerési módszerek alkalmazása:

- Érzékelhető tulajdonságok felismerése, megfogalmazása.
- Összehasonlítások, viszonyítások, rendezések, válogatások.
- Összefüggések megjelenítése tárgyi tevékenységgel.
- Számok tulajdonságainak ismerete.

Matematikai összefüggések felismerése, alkotása:

- Számfogalom biztonsága.
- Számsorozatok folytatása, alkotása.
- Műveletek értelmezése-
- Műveletek megoldása szóban és írásban.

A gondolkodási műveletek alkalmazása:

- Összefüggések leolvasása képről, szövegről.
- Matematikai problémák felismerése, értelmezése.
- Matematikai problémák megoldása.

Mennyiségi viszonyok értelmezése:

- Mérési tevékenységben való jártasság.
- Mértékegység, mérőszám kapcsolatának felismerése.
- Át-és beváltások a mérések gyakorlatában.

Önállóság, alkotó képesség:

- Pontosság, megbízhatóság a számolásban.
- Kreativitás a feladatok megoldásában.
- Rendezett, gondos írásbeli munka.

Természetismeret:

Tájékozódás az élő és élettelen természetről:

- Az érzékszervi megfigyelés pontossága.
- Tulajdonságok megnevezése.
- Csoportosítások, rendezések adott és önállóan választott szempontok szerint.

Tájékozódás térben és időben:

- A természet változásainak érzékelése, megfogalmazása.
- A tájékozódás, viszonyítás, összehasonlítás képességének bizonyítása a gyakorlatban.
- Alapvető térképismeret: térképjelek leolvasása.

Emberismeret, önismeret, honismeret:

- Mások iránti érdeklődés, nyitottság, a másság elfogadása, segítségnyújtás.
- Tájékozottság hazája, lakóhelye, otthona földrajzi, történeti és társadalmi jellemzőiről.
- Önállóság fejlődése a természeti és társadalmi környezete megismerése iránt.
- Alapvető viselkedési formák tiszteletben tartása és alkalmazása élethelyzetekben.

Informatika, könyvtári ismeretek:

- A főbb dokumentumtípusok (könyv, folyóirat) formai sajátosságai, használati jellemzői.
- A főbb dokumentumtípusok felhasználása különböző tantárgyi témák feldolgozásában.
- Segédkönyvek: lexikon, szótár, enciklopédia műfaji sajátosságai, szerkezeti jellemzőik, a tájékozódásban betöltött szerepük. Tájékozódási feladatok megoldása.

A 2010/2011. tanév második félévétől már nem szöveges értékelés alá esik.

Ének-zene:

- **Éneklés:**
  - a dalismeret nagysága, biztonsága
  - a ritmikai és dallami pontosság
  - az éneklés örömtelisége
- **Zeneértés:**
  - a megfigyelőképesség fejlettsége (hangfajták, hangszínek, karakterek felismerése)
  - a zenehallgatás iránti igény
  - a zenehallgatási szokások kialakultsága
- **Zenei hallás és kottaismeret:**
  - a dallam és a ritmus felismerése, felidézése, hangoztatása
  - gyakorlottság a dallami és ritmikai elemek felismerésében, olvasásában és írásában

Rajz:

- **Megismerés, befogadás:**
  - a megfigyelés, a vizuális emlékezet fejlettsége
  - esztétikai értékek felismerése a társadalmi, természeti és tárgyi környezetben
- **Kreativitás:**
  - a képzelőerő elevevége
  - a képi gondolkodás fejlettsége
  - a kifejezés árnyaltsága, egyedisége
- **Önismeret, önértékelés, önszabályozás:**
  - az érzelmek, gondolatok megjelenése a tanuló munkájában
  - értékek felismerése a társak munkájában
  - az alkotó tevékenységben megnyilvánuló igényesség

Technika:

- **Probléma felismerés és tervezés:**
  - a technikai problémák felfedezésének és szóbeli megfogalmazásának képessége
  - a probléma megoldásához vezető utak kitalálása
  - a tervekészítésben való gyakorlottság
  - a terv egyedisége
  - a terv megvalósíthatósága
- **A munka megtervezése és kivitelezése:**

való -a technikai szövegek értelmezésében, a rajzolásban, a mintakövetésben

gyakorlottság

-az anyagalakítás és szerszámhasználat fogásainak, a kettő megfeleltetésének elsajátítási szintje

-a kész munkadarab működőképessége, funkcióinak való megfelelése

- *A megvalósítás értékelése:*

-a megfigyelési szempontokra figyelés a vélemény kialakításakor, a megfogalmazás értelmessége

- *A munka-és a tanulási szokások:*

-a rend iránti igény a munkafolyamatban

-a szabálykövetés fejlettsége

-gazdálkodás az idővel, az anyaggal

-az eszközök funkcionális használata

együtműködés, a munkamegosztás módjának ismerete

Testnevelés:

- *Edzettség, teherbírás fejlesztése:*

-a saját fejlődés iránti igény kialakítása a visszatérő mérésekkel

- *Sport-és mozgáskulturális tanulás:*

-a megfelelő mozgástechnika alkalmazása a különféle futásoknál

-a természetes mozgások területén elfogadhatóan jó végrehajtási technika

-a dobásformák megkülönböztetése, az alaptechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése

-a tanult tananyag elsajátításában fejlődés felmutatása, a gyakorlás és siker összefüggései

-célszerűen összerendezett mozgások az akadályversenyeken való alkalmazás során

-biztonságos, automatizált labdakezelés

- *Pozitív személyiségfejlődés:*

-a tehetséggondozás elvárásainak megfelelés

-a gyengébbek felkarolása, segítségadás

-a tisztaság, a fittség külső és fizikai megjelenése elfogadása értékeiként

Idegen nyelv:

- *Hallott szöveg értése:*

-ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, rövid kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol

- *Beszédkésztség:*

-egy szóval, vagy hiányos, egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre

-ismert dolgokat megnevez

-néhány mondókát, verset, dalt reprodukál

- *Olvasott szöveg értése:*
  - felismeri a tanult szavak írott alakját
  - ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot megért
  - ismert nyelvi eszközökből álló egymondatos szövegben fontos információt megtalál
- *Íráskészség:*
  - helyesen lemásol ismert szavakat.

A 2010/2011. tanév második félévétől már nem szöveges értékelés alá esik.

AZ ORSZÁGOS KOMPETENCIAMÉRÉS EREDMÉNYÉNEK MEGISMERÉSÉT KÖVETŐEN FELADATAINK

- A központilag ki nem értékelt kompetenciamérési feladatlapok feldolgozása a nevelőtestület feladata.
- Amennyiben egy tanulócsoport az országos átlag alatt teljesít – az illetékes munkaközösség dolgozzon ki programot a hiányosságok pótlására.
- Amennyiben több tantárgyból az országos átlag alatti teljesítmény következik be – a nevelőtestület dolgozzon ki programot a javításra.

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

A tanulók **magatartásának** és **szorgalmának** értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi: havonta egy alkalommal, illetve félévkor, év végén összegezve. A tanulók véleményét is figyelembe vesszük.

Az 1-2-3. évfolyamon, valamint a 4. osztályban az első félévben a tanulók magatartását és szorgalmát előre meghatározott, nyomtatott skála szerint szövegesen értékeljük.

A magatartás értékelése az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a tanulónak a közösséghez, annak a tagjaihoz való viszonyát, felelősségérzetét, önállóságát, a közösség érdekében végzett tevékenységét, a viselkedést.

A szorgalom értékelése fejezze ki az egyéni képességeket és követelményeket, mérlegelve a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelességtudatot, a cselekvőkészséget, a rendet, a fegyelmet és pontosságot.

Magatartás értékelése:

- 5 (példás)** -- A közösséghez való viszonya jó, felelősséggel tevékenykedik érdekében. A házirendet betartja. Öntevékenyen dolgozik, kezdeményező az iskolai munkában. Viselkedése az iskolában és azon kívül is példamutató. Felnőttekkel szemben tisztelettudó, Magatartásáért büntetve nincs!
- 4 (jó)** -- A közösségért végzett munkájában is kezdeményező ugyan, de az esetenként vállalt, vagy rábízott feladatot becsületesen teljesíti. A házirendet betartja. Társaihoz való viszonya jó. Viselkedése, hangneme felnőttekkel szemben tisztelettudó. Büntetve nincs!
- 3 (változó)** -- A közösséghez való viszonya időnként kifogásolható. feladatot csak ritkán vállal. A házirendet gyakran megsérti, de magatartása -- nevelői, vagy közösségi hatásra -- időnként javulást mutat. Iskolán kívül viselkedése sem mindig megfelelő. Társaival, nevelőivel szemben gyakran nem tisztelettudó. Büntetése osztályfőnöki intésnél súlyosabb nem lehet.
- 2 (rossz)** -- Közösségi megbízást nem vállal. A házirendet szándékosan és rendszeresen megsérti. Iskolai rendezvényekről gyakran hiányzik. Társai már nem bíznak benne. Nevelői, vagy közösségi figyelmeztetésre is csak rövid ideig javít magatartásán. Viselkedése, hangneme sokszor durva, környezetét sértő. Büntetései között írásbeli igazgatói intés, vagy súlyosabb is megtalálható.

Szorgalom

- 5 (példás)** -- Munkájában következetes, rendszeres és pontos. Öntevékenysége társaira is pozitív hatású, felelősséget érez munkájáért és a közösség eredményeiért egyaránt. Többletfeladatokat teljesít a tantárgyakon belül. Szívesen segít társainak.
- 4 (jó)** -- Kötelességtudata, rendszeretete jó, de munkájában nem aktív. Többletfeladatokat nem, vagy csak időnként teljesít. Segítőkész.
- 3 (változó)** -- teljesítménye ingadozó, nem kitartó. Munkájára a rendszertelenség jellemző. Feladatait esetenként elhanyagolja. Többnyire képességei alatt szerepel.

2 (hanyag) -- Képességeihez mérten gyenge teljesítményt nyújt. Munkájában hanyag, felelőtlen. Rendszeresen vagy nem is készül az órákra. Társait is gátolja a munkában. A bírálatot figyelmen kívül hagyja.

A tanulók jutalmazásának elvei, fegyelmező intézkedések

Ez a fejezet rész 2010. december 31-étől a Házirendbe áttéve

VII. FEJEZET

A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal október, illetve május hónapban. (A felmérés a „Hungarofit teszt” alapján került összeállításra. Lásd: *Módszerek a tanulók fizikai felkészültségének, teljesítményének mérésére, értékelésére Szerkesztette: Anrásné Dr. Teleki Judit, MKM 1997.*)

2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az értesítő könyvön keresztül a szülők tudomására hozzák.

3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatokat, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámokat a 3. sz. *melléklet* tartalmazza.

**A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB
INTÉZKEDÉSEK**

1. A pedagógiai program érvényességi ideje

- 1.1. Az iskola 2011. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.
- 1.2. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2010. december 31. napjától 2014. december 31. napjáig szól.

2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- 2.1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
  - 2.1.1. A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

3. A pedagógiai program módosítása

- 3.1. A pedagógiai program módosítására:
  - 3.1.1. az iskola igazgatója,
  - 3.1.2. a nevelőtestület bármely tagja,
  - 3.1.3. a nevelők szakmai munkaközösségei,
  - 3.1.4. az iskola fenntartója
tehet javaslatot.
- 3.2. A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői közösség, illetve a diákönkormányzati képviselőik útján javasolhatják.
- 3.3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- 3.4. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- 4.1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- 4.2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél ill. intézményeknél tekinthető meg:
  - az iskola fenntartójánál,
  - az iskola irattárában,
  - az iskola könyvtárában,
  - az iskola nevelői szobáiban,
  - az iskola igazgatójánál,
  - az igazgatóhelyettesnél,
  - a tagintézmény-vezetőnél.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

1. A pedagógiai programot a diákönkormányzat 2010.év szeptember 08. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: Rétság, 2010. szept. 08.

Majer Szilvia
az iskolai diákönkormányzat vezetője

2. A pedagógiai programot a szülői munkaközösség vezetősége a 2010. év okt. hó 04. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: Rétság, 2010. okt. 04.

Varga Róbertné
az iskolai szülői közösség elnöke

3. A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2010. év augusztus 30. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt: Rétság, 2010. aug. 30.

Borosné Gellai Katalin
igazgató

4. A Rétsági Általános Iskola pedagógiai programját Rétság Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2010. év december hó 16. napján, a . számú határozatával jóváhagyta.